РІК ЗАЛОЖЕНЯ 1893.
"СВОБОДА"
"LIBERTY"
виходить три рази на тиждень
вівторок, четвер і суботу,
видає
„УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ"
83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
Всї листи, моні-ордери і чеки треба адресувати на адресу „SVOBODA".

СВОБОДА

ESTABLISHED 1893.
"SVOBODA"
("LIBERTY")
the Ukrainian Newspaper
published three times a week
Tuesday, Thursday and Saturday,
by Ukrainian National Association
at 83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
The best advertising medium.
Rates furnished on application.

Урядовий орган Українського Народного Союза -- "SVOBODA" -- Official organ of Ukrainian National Association.

РІК XXV. ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ., четвер 1-го падолиста 1917. Ч. 129. VOL. XXV. JERSEY CITY, N. J., Thursday, November 1, 1917. No. 129.

„ОКРЕМИЙ МИР З НЇМЕЧЧИНОЮ НЕМОЖЛИВИЙ"

заявив російський міністер для заграничних справ, Терещенко.

Місто Удіне, бувша головна кватира італійської армії, здобуте.

Італійці мають намір станути над рікою Таліяменто до рішаючої битви.

В РОСІЇ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on October 31, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

„Росія мусить дальше вести війну", заявив міністер для загр. справ, Терещенко.

ПЕТРОГРАД, 29. жовтня. — Міністер для загр. справ, Терещенко, промовляючи нині на засіданю провізоричного парляменту, заявив, **що окремий мир є неможливий та що одною з найголовнійших потреб є оборона російської території.**

Терещенко заявив дальше, що цілковита независимість Курляндії, а може й Польщі та Литви, є неможлива. Він заявив також, що цілковите розоружене і демобілізація та зневтралізоване каналів і проливів є неможливим.

Заграничня політика Росії не змінила ся, говорив дальше міністер, від часу першої заяви, в якій проголошено принципи: „без відшкодованя", „без заборів" і „право народів на самовизначене".

„Нарід мусить зрозуміти, що війну ведуть не правительства, але держави, — додав він. — І коли держави її розпочали, таксамо вони мусять її скінчити. Росія і Франція зразу здержували ворогів, і таксамо будуть се робити дальше".

Терещенко заявив, що предложеня в справі окремого мира і настрій в його користь були найсильнійші в останнім маю, після чого слідував наступ російських війск.

„Ходить чутка, що аліянти хочуть полишити Росію її власній долі, — говорив дальше Терещенко — **але я урядово заявляю, що се не є правдою".**

„Цілию Німеччини є віддїлити Росію від аліянтів, щоби визискати її відтак під зглядом економічним. Другі держави з причини війни не є всилі вести цивільну продукцію, натомісць Німеччина є від самого початку так добре зорганізована, що вона є в стані робити дальше також свої зусиля щодо торговлї. **Вона глядить на Росію, як на свій ринок збуту. З тих отже причин оборона російських земель є під теперішну хвилю одною з найголовнійших потреб, бо коли Німеччина після війни заволодіє торговлею в Росії, ми відтак не будемо мати власної волї у рішаню своїх власних справ".**

Справа конференції в Парижи.

З огляду на зближаючу ся конференцію аліянтів в Парижи Терещенко заявив, що треба памятати на те, що Росія мусить забути на свою внутрішну політику і мусить бути заступлена яко держава. Він навів кілька точок з програми роб. і салд. депутатів, вказуючи на їх неможливість, бо їх не можна вважати за услівя держави. В злуці з тим він згадав про Курляндію, Польщу і Литву і про неможливість зневтралізованя каналів і проливів та цілковитого розоруженя.

„Ніколи не було тільки говореня про мир в Німеччині і Австрії ніж під теперішну пору, — сказав міністер. — Я знаю, що Німеччина в останнім своїм предложеню годила ся на освободжене Бельгії, але не годила ся на освободжене Альзациї і Льотарингії, і що вона заявила, що се її послідне предложене. Але вона спустить більше.

„Німеччина звернула всі свої зусиля, щоби своїх ворогів знищити економічно. На примір, її наступ на Ригу не мав характеру стратегічного, але мав на цїли вдарити в нашу найслабшу сторону в надії знищити економічне жите краю. Не треба прикладати також надто великої ваги до пораженя Італії; воно також має більше характер економічний".

Промову Терещенка нагороджували оплесками консерватисти, але її більше переривали ніж оплескували большевики.

Російські жовніри не признають жадної власти.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on October 31, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

Офіцири петроградського ґарнізону зійшли ся нині на дискусію про відносини в російській армії і ухвалили нині резолюцію, **заявляючи, що жадна власть зі сторони шефів в дійсности не істнує.** Часть резолюції звучить:

„Загал, як тепер мает ся справа, не може боронити Росії. Противно, зближаюча ся зима і теперішні ворохобничі змагання армії та брак всякої відповідальности довершать руїну краю...

„Ми не відказуємо ся від сього обовязку, але відповідаючи за себе, ми не відповідаємо за наших жовнірів. Надійшла пора, щоби зробити сю заяву зовсім отверто, аби нікого не ошукувати ані не давати себе одурювати".

Німецькі війска опорожнили побереже Естонії.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on October 31, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

ПЕТРОГРАД, 29. жовтня. — **Німецькі війска, які недавно тому висіли на півострові Вердер, уступили. Зразу було переконане, що війска висаджено в тій цїли, щоби розпочати наступ на Петроград.**

Урядовий звіт ґенерального штабу доносить:

„На всіх боєвих фронтах боротьба є обмежена до перестрілки. Над Бистрицею в околиці села Лямутелю громада австрійських жовнірів разом з офіцирами зближила ся до наших окопів і пробували братати ся. Наша артилерія їх розігнала.

„На Балтійськім мори в Ризькім заливі не прийшло до жадної битви.

„В ночи зі суботи на неділю Німці опорожнили півостров Вердер. Вердер Манор спалено, а засоби поживи забрано".

Російська армія держить 130 дивізій німецького війска.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on October 31, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

ЛОНДОН, 29. жовтня. — Кореспондент „Ексчендж Телеграф" телеграфує з Петрограду, що ґен. Верховський, міністер війни, опрокинув твердженє тих, **„котрі говорили, що російська армія пропала".**

Міністер війни сказав, що ті особи забули, що російська армія придержує на своїм боєвім фронті не меньше ніж 130 німецьких дивізій.

В НІМЕЧЧИНІ.

Ґр. Гертлінґ наслідником державного канцлера, д-ра Міхаеліса.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on October 31, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

АМСТЕРДАМ, 30. жовтня. — **Ґр. Георґ фон Гертлінґ, президент баварського кабінету міністрів, іменований державним канцлером Німеччини.**

Бувший державний канцлер, др. Міхаеліс, іменований президентом пруського кабінету міністрів.

НА ІТАЛІЙСЬКІМ ФРОНТІ.

Австро-німецькі війска під брамами міста Удіне.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on October 31, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

БЕРЛІН, 29. жовтня. — **Австро-німецькі війска війшли до північної Італії і стоять під брамами міста Удіне, де находила ся головна кватира італійської армії.**

Трета італійська армія ставила лише коротко опір наступаючим війскам німецьких союзників на фронті, почавши від ріки Віппах аж до моря Адрійського.

Пополудневий урядовий звіт головної кватири доносить:

„Успіх, осягнений скорим наступом німецьких і австрійських дивізій **під командою ґенерала Оттона Бельова** завдяки великій хоробрости війск, спричинив зломане цілого італійського боєвого фронту над Ізонцом.

„Побита друга італійська армія утікає в напрямі ріки Таліяменто. Трета італійська армія ставила лише через короткий час опір нашим війскам, які наступали на їх становища від ріки Віппах до моря, та уступає здовж побережа Адрійського моря.

„На півночи широка перерва, яку зроблено через переломанє італійського фронту, сягає аж до просмику Плекен.

„Задні сторожі неприятеля старали ся безуспішно здержати наступ війск центральних держав.

„Австро-угорські війска стоять тепер перед брамами міста Удіне, колишної головної кватири італійської армії.

„Австро-угорські дивізії здобули Кормон і зближають ся до границі в околиці побережа.

„Всї дороги переповнили безладно уступаючі війска і вози, які належать до італійського війска і до італійського населеня.

„Число положених і скількість военної добичі постійно зростає.

„Сильні бурі і дощі шаліли на цілім терені 12-тої з ряду битви над Ізонцом.

„На італійських долинах осягнено добрий успіх".

Місто Удіне здобуте.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on October 31, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

БЕРЛІН, 30. жовтня (через Лондон). — **Удіне, бувша головна кватира Італійців, находить ся в руках австро-німецьких війск.**

Зміст урядового рапорту звучить:

„Союзні війска 14-тої армії здобули місто Удіне,. Бувший осідок головної военної кватири італійської армії опинив ся в наших руках в шестім дни успішних военних операцій.

„Не зважаючи на ставлений опір, наші дивізії наступають без впину дальше наперед долиною в напрямі ріки Таліяменто. Відворот розбитої армії неприятеля є здержаний в деяких місцях переправи через ріку, яка з причини великих дощів виступила з берегів.

„Наші війска зійшли також з Карнійських Альп і ступили ногою на венецьку землю здовж цілого боєвого фронту, йдучи наперед в напрямі горішного бігу ріки Таліяменто".

Місто **Удіне**, яке щойно здобули австро-німецькі війска, є віддалене 60 миль на північний схід від Венеції, 10 миль від східної границі, а 16 миль від нової боєвої лінії Таліяменто.

З Удіне виходить пять головних залізничих шляхів.

Італійці уступають з Альп.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on October 31, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

ВІДЕНЬ, 30. жовтня. — **Урядовий звіт австро-угорського штабу, оголошений нині, доносить про переломане головних становищ боєвого фронту Італійців здовж Карнійських Альп.** Зміст звіту звучить:

„Боєвий фронт Італійців здовж Карнійських Альп переломаний в головних місцях. Підчас сніжниці наші війска здобули від неприятеля пограничні становища, які він через 2½ року на полудневий захід від Тарвіс, недалеко Понтафель, був побудував.

„Военна добича здобута підчас 12-тої битви над Ізонцом переходить щодо скількости добичу, яка попала в наші руки підчас наступу в Галичині і Польщі в 1915 році".

Італійці знищили всі мости.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on October 31, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

РИМ, 30. жовтня. — Урядовий звіт італійського ґен. штабу звучить:

„Підчас вчерашного дня відворот наших війск на нові становища відбував ся дальше. Наші війска знищили мости над рікою Ізонцо, а задні сторожі успішно крили відворот наших війск. В сей спосіб наступ неприятеля був трохи ослаблений.

„Наша кіннота стоїть в боротьбі з передними сторожами неприятеля".

Напад при помочи ґазів уможливив Німцям переломане боєвої лінії Італійців.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on October 31, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

ЛОНДОН, 29. жовтня. — До звіту ґен. Кадорни про невдачу другої армії дає пояснене телеґрама, датована в пятницю вечером, яку надав Ворд Прайс, анґлійський кореспондент при італійській армії. Вона звучить:

„Стало ся таке, що неприятелеви вдало ся перемогти один корпус другої італійської армії і промостити собі дорогу через зроблену прірву. Се переломане італійської лінії потягнуло за собою конечність опорожненя височини Баінзіца.

„Перший німецький напад, звернений проти лівого крила другої армії, був переведений з великою силою при ужитю якогось специяльного ґазу, до якого Італійці не були призвичаєні. Сей ґаз захопив многих людий зовсім несподівано. А що більше, напад був переведений серед густого дощу і великої мраки серед дуже некорисних відносин.

„По нападах при помочи ґазів слїдувало тяжке бомбардоване зі всякого рода батерій, яких присутність була зовсім незвісна, бо навіть не були ще зареєстровані. Вони уживали при стріляню віддалень, які були зареєстровані при давнійших гарматах. Страшний огонь зломив опір Італійців і отворив дорогу до наступу.

„Правда, що втрачено значне число гармат, хоч може не тільки, що подають Німці. Годі забрати зі собою великі гармати з гірських становищ. Батерії бороли ся хоробро до послїдної хвилї".

Приготовленя до наступу роблено потайно.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on October 31, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

Военний критик з Відня пише в часописи „Райхспост", що тисячі тон амуниції і матеріялів до наступу проти Італії перевезено на боєвий фронт ріжними укритими дорогами; гармати уставлювано в ночи. Італійці не завважили нічого з тих приготовань, які переводжено після ріжних найновійших технічних способів.

Боєва лінія над Таліяментом сильно укріплена.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on October 31, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

Боєва лінія Таліяменто має назву від ріки Таліяменто, яка випливаючи у північно-західній части провінції Удіне, плине найперше на схід у віддаленю около 15 миль від границі Карнійських Альп, а відтак, звертаючи ся на полудне 5 миль на схід від Тольмецо, плине рівнобіжно до ріки Ізонцо у віддаленю яких 30 миль на захід від неї.

Правий берег ріки був завсїди сильно укріплений, бо після угоди в 1866 р., коли то Австрія відступила Італії провінцію Венецію, було заборонено будувати кріпости близше східної границі. В марті і цьвітни 1915 р. сї укріпленя перебудовано після теперішних вимог, беручи на увагу евентуальний відворот італійської армії після проголошеня війни Австрії.

Злучені Держави будуть правдоподібно приневолені виповісти Австрії війну.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on October 31, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

ВАШІНҐТОН, 29. жовтня. — Велика побіда Німців над Італією викликала в Злучених Державах сьвідомість небезпеки для цілої справи аліянтів з причини наступу Німців і Австрійців на Італію. Про инші справи нині у Вашінґтоні мало що говорено. Але вісти не подають, чи правительство брало під розвагу справу помочи Італії у війні проти Австрії.

Переважає переконане, що рішене в тій справі наступить допера в грудни, коли збереть ся конґрес. Щоби Злучені Держави проголосили военний стан з віденським правительством, мусять одержати на се санкцію впрост від конґресу.

Як тепер справа стоїть, то руки правительства, яке бажало би післати Італії оружну поміч, є звязані. Правительство дало італійському правительству гроші і також в инший спосіб показало, що воно йому помагає. Австрія щодо тих справ не робила протесту, що вони не є невтральні ані не домагала ся заяви від Злучених Держав, чи вони є на мирній чи военній стопі з австро-угорською монархією.

Дотепер так справи стояли, але не є річию виключеною, що положене Італії може змусити Злучені Держави до чинної співучасти в італійській кампанії. Тому не було би жадною несподіванкою, коли би президент приготовив акт виповідженя війни Австрії, скоро лише збереть ся конґрес на засідане.

Італія мусить одержати гармати або аліянти програють війну.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on October 31, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

ВАШІНҐТОН, 29. жовтня. — **Тутешні італійські урядники заявляють, що Італія впала жертвою зради і зрада є у великій части причиною цілого ряду военних невдач, які приходить ся їй зазнавати.**

З достовірних італійських кругів доносять, що неприятель одержав точні інформації щодо розкладу італійських війск на боєвім фронті, щодо його сили і зоруженя та що шпіґуни в Італії дали Німеччині і Австрії інформації про внутрішні відносини, які стали грізні з причини браку средств поживи.

Правительство в Римі не є песимістично настроєне з причини теперішного війскового положеня, як се має місце в деяких инших кругах. На се вказує нинішний урядовий звіт з Риму, який доносить:

„Плян, який німецькі союзники переводять проти Італії, і то з більшою силою війск ніж на якімнебудь иншім боєвім фронті, був вислідком угоди між Гінден-

(Продовжене на стороні 3-ій).

"SVOBODA" (LIBERTY)
the Ukrainian newspaper
published three times a week: Tuesday, Thursday and Saturday by Ukrainian National Association at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Established 1893.

JOSEPH STETKEWICZ, editor
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ANDREW SAWKA, manager
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as second-class matter March 30, 1911, at the Post Office at Jersey City, N. J., under the Act of March 3, 1879.

SUBSCRIPTION:	ПЕРЕДПЛАТА:
In United States:	в Злучених Державах:
$2.50 per year	на рік $2.50
$1.25 per 6 months	на пів року $1.25
$1.00 per 4 months	на 4 місяці $1.00
In Jersey City and to foreign countries:	В місті Jersey City і за границю:
$3.25 per year	на рік $3.25
$1.75 per 6 months	на пів року $1.75
$1.00 per 3 months	на 3 місяці $1.00
Single copy 3 cents.	Поодиноке число 3 центи.

За кожду зміну адреси платить ся 5 центів.

Адреса: SVOBODA
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Всі моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу „Svoboda".

При висиланю замовленя належить долучити моні-ордер або чек.

Число телефону 498 Montgomery.

AMERICAN ASSOCIATION OF FOREIGN LANGUAGE NEWSPAPERS MEMBERSHIP LABEL

З біжучої хвилї.

„Народна Воля", орґан бувшого отця Ардана зі Скрентону, є невдоволена з вислїду гол. конвенції У. Н. Союза. Наводячи в 130. числї між иншим вибір членів нового гол. уряду, вона додає від себе отсе пояснене:

Як видно, то важнїйші уряди зістали в тих самих руках, що й перед конвенцією. Секретарі ті самі, той сам редактор, а новий предсїдатель і касієр будуть мабуть ще більше іти їм на руку. Такий вислїд виборів здає ся вказувати на одну з двох річий: або делеґати похвалювали роботу своїх старих урядників і одобрили єї, або не мали сили, щоби проти неї запротестувати.

Цікаве воно, що отець Ардан ще донинї не знає, длячого делеґати вибрали майже в цїлости давний головний уряд. Коли би дїйсно не знав, міг би запитати свого власного предсїдателя, який через цїлий час „колядував" в Гарісбурґу, пробуючи, чи не вдасть ся перещепити й тут „арданївської полїтики". Ми є переконані, що отець Ардан знає, і знає се дуже добре, длячого делеґати вибрали наново старий уряд. Але отця Ардана се дуже дивує; він не може повірити своїм власним очам і ухам, як се могло стати ся. Отець Ардан взивав прецїнь в кождім числї свого орґану делеґатів, щоби викинули старих урядників, швайцарський делеґат писав тесаме в „Робітнику", п. Січинський в „Народї"; скликувано окремі наради, конференції, конвентиклї; сипали ся просьби і погрози, роблено навіть доноси до властий на „Свободу" і на людий, які при нїй працюють; оповідають, що деякі навіть особисто їздили аж до Вашінґтону, щоби випросити замкнене „Свободи"; одним словом — роблено все можливе, щоби лише представити давних урядників в як найгіршім сьвітлї перед делеґатами.

І як отець Ардан може повірити, щоби всї ті заходи його, Цеглинського, Січинського і других могли бути надаремні. Штука отцеви Арданови не вдала ся, хоч як був її певний. Отець Ардан і всї його співтоваришї завели ся на своїй полїтицї...

Полїтика і робота отця Ардана, Цеглинського, Січинського і других не те, що не могла пошкодити давним урядникам до поновного вибору, але противно — до нього може ще й причинила ся.

Головна конвенція — се народний суд, якого панове зі Скрентону і з Федерації віддавна домагали ся. І сей суд видав вирок. Гол. конвенція, вибираючи давних урядників і поручаючи їм дальшу опіку над найбільшою і найсильнїйшою українською орґанізацією, видала рівночасно засуд і на панів зі Скрентону та з Федерації.

Як доносять, в останну недїлю відбула ся велика нарада „федераційників" в Ню Йорку, на якій ухвалено перемінити видавництво „Народа" в бізнесову корпорацію.

Показало ся іменно, що „Народа" анї народ не хоче читати, анї народ не хоче вже більше своїх гроший давати. Вийшло ч. 13, а далї анї руш!... Мабуть нещасна тринайцятка...

З тої причини постановили федераційники перетворити „народний бізнес" у свій власний бізнес.

Правдиві „народні" бізнесмени!...

ПО КОНВЕНЦІЇ.

Хто знає близше історію У. Н. Союза, сей мусить признати, що на теперішній (14-тій) конвенції сеї орґанізації делеґатами були люди найсьвідомійші і найінтелеґентнїйші, якими може почванити ся наш Український Народний Союз. Особиста а навіть партійна аґітація не робила на тих заступників нашого народу ніякого впливу; кождий делеґат мав ще перед конвенцією свій власний погляд на дані справи і ніхто не дав нікому побаламутити ся. Ті елементи, котрі поза справами У. Н. Союза видвигали на конвенції свої особисті чи партійні інтереси, тратили під ногами ґрунт тим більше, чим більше за тими своїми інтересами аґітували. Загал делеґатів станув твердо на становищи самої орґанізації. „Ми — говорили делеґати — приїхали тут змінити або поправляти те, що тичить ся самого У. Н. Союза, що має принести добро нашій орґанізації; всї инші справи усуває ся на дальший плян; коли час позволить, ми дуже радо візьмемо їх під розвагу, але доки не перейдемо в цїлости статута нашої орґанізації, доки не ухвалимо найконечнїйших змін, потрібних для дальшого розвою У. Н. Союза, доти не може бути бесїди про якунебудь полїтику". Станувши на тім становищи, делеґати радили лише над тим, що обходило членів У. Н. Союза безпосередно, а не посередно. Завдяки такому становищу делеґати розїхали ся домів з тим вдоволенєм, що сповнили наложений на себе обовязок вірно, совісно, ретельно і чесно.

На загал треба сказати, що поодинокі відділи У. Н. Союза (з малими виїмками) повинні зложити своїм делеґатам щиру подяку за те, що вони так твердо, рішучо, сьміло і чесно добивали ся на конвенції всього того, що уважали корисним для добра своїх членів, відділів і цїлої орґанізації.

Треба тут зазначити і те, що делеґати, хоч поводили ся у засадничих справах рішучо і з повним достоїнством, не були людьми зарозумілими і впертими. Коли вони бачили, що переведене даної справи увійде в колїзію з законом, то не гороїжили ся і не накидували ся на урядників за мниме доптане статута, але шукали пильно за способами, як і що зробити, щоби вдоволити і вимоги закона і жаданя загалу членів У. Н. Союза. Се було причиною, що дебати над поодинокими параґрафами статута забрали далеко меньше часу, ніж можна було надіяти ся. Правда, що статутова комісія зробила головну частину сеї роботи, але і делеґати на повнім засїданю слїдили пильно за тим, чи все зроблено так, як сього бажає собі загал членів. При добрій волї пороблено в статутї У. Н. Союза стільки ріжних корисних змін і поправок, що загал членів повинен бути вдоволений.

Дискусії в ріжних справах були иноді доволї горячі, але все таки обійшло ся без накладаня кар. Минувша щойно XIV. конвенція — се від довших лїт перша конвенція, на якій не покарано нікого карою. Се — між иншим — дає також повний „кредит" учасникам сеї історичної конвенції.

Загалом треба сказати, що XIV. конвенція У. Н. Союза принесла повну і заслужену честь і делеґатам і тим відділам, котрі їх на конвенцію вислали, і урядникам і У. Н. Союзови і всьому українському народови по обох боках океану.

Нехай же тепер всї члени У. Н. Союза подбають о те, щоби їх дорога орґанїзація розвивала ся до небувалої доси висоти і сили. Чейже тепер ніхто вже не може сказати, що для У. Н. Союза не варто працювати...

Проблєм подїлу землї в Росії.

(Після ґр. Ілії Толстоя).

Земельне питанє — се найбільший і найтяжший до розвязаня проблєм в новій свобідній Росії. Давно тому назад, коли ще ніхто не знав про полїтичні партії, „земля і свобода" були кличем російських селян. Сей клич був сьвятою цїлию побожних мужиків і перного російського пролєтаріяту.

Відтак „земля і свобода" стали кличем всїм демократичних партій в Росії. Всї вони вважають земельне питанє яко один з найважнїйших проблємів під теперішну хвилю, а ріжнять ся між собою лише щодо способів його розвязаня.

Російські селяни, будучи під ярмом деспотів і закріпощені дворянами, пробували найти розвязанє земельного питаня в шуканю свобідної землї, яка після їх переконаня належить до Бога.

Російські селяни були дуже близко ідей великого американського економіста, Генри Джорджа, і ґр. Льва Толстоя. Вони оба прийшли були до заключеня, що землї не можна порівнувати з капіталом анї з товаром на продаж, але що вона яко така, подібно як воздух або вода, не сьміє бути анї продавана анї купована.

Коли в Росії знесено кріпацтво, найліпша частина дворянства була все тої гадки, що селяни повинні одержати більше землї в додатку до тої, котру вже мають. Соціялїстичні і народні партії були того переконаня, що цїлковите сконфіскованє всїх земель приватної власности є неминуче та що земля мусить стати власностию держави або громад, щоби кождий, хто потребує, міг на нїй працювати.

Але, на нещастє, лише мало людий віддаєть ся студіям над земельним питанєм і над проблємом селянства независимо від форми власности.

Придивім ся, що говорять нам безсторонно числа:

Мапа ростин Тампілєва вказує, що через 1.000 лїт житя російської держави ми управили лише 8% всеї землї. На прочих 92% складають ся лїси, степи, болота і пустинї.

До тогосамого вислїду можна прийти, коли подїлить ся землю на кляси після її властителїв. 90% всеї землї належить до держави, а 10% до селян і приватних властителїв.

Порівнуючи ті числа, бачимо, що вся державна земля була і позістала дикою від часу Володимира Сьвятого, то є від 1.000 лїт, а лише ті землї, які мали своїх властителїв, находять ся під управою.

Щодо приватних властителїв землї то перше місце займають селяни, а відтак козаки, які разом є властителями 80% управленої землї.

В останних 50 роках простір справленої землї у східній і полудневій Росії (чорнозем) збільшив ся о 40%. В 1860 р. було 49,278.000 десятин; нинї є 76,635.379 десятин. (Одна десятина числить трохи більше ніж три акри або 1¾ морґа). Натомісць у північній Росії простір управної землї поменьшив ся. Він числив в 1860 р. 34,499.000 десятин, а тепер числить всего 30,632.437 десятин.

З того показуєть ся, що хоч населенє зросло в тім часї більше ніж в двоє, хоч все дають ся чути наріканя зі сторони селян, що їм мало землї, то населенє північної Росії не стараєть ся зробити ужиточною „божу землю" і приспособити її до управи.

Чи завинила тут приватна власність?

Подивім ся, яку відповідь дають числа. В 1895 р. Росія числила 487.692 приватних властителїв і 25,000.000 селян, посїдаючих землю. Зпоміж приватних властителїв було 3.2% (15.752) дїдичів великих посїлостий, які мали у своїм посїданю 70.4% землї приватних посїлостий (не вчисляючи посїлостий селянських). З того виходило би, що не всїх приватних властителїв, але лише 3.2% з них, то є дїдичів великих земельних посїлостий, треба би робити відповідальними за застій в хлїборобстві.

На нещастє анї форма приватного посїданя земель, анї форма спільного посїданя великих земель, анї форма посїданя земель, подїлених на господарства, не дає запоруки, що хлїборобство дїйсно буде розвивати ся.

Першою і найбільшою трудностию, яку стрічає російське хлїборобство, се велике віддаленє. Богато знавців признає, що 50% часу і праці зуживають селяни через велике віддаленє поля від хати. Навіть нїмецький соціялїст, Давід, доказує, що коли поле є віддалене від господарства більше ніж два кільометри, воно не виплачуєть ся і працюєть ся зі шкодою.

В так великій державі, як Росія, в котрій є тільки ріжних родів землї і тільки ріжних підсонь (клїматів), розвязанє земельного питаня при помочи однакового принципу є майже неможливе.

Земельне питанє в Росії є утруднене також через ріжні роди титулу, під котрим поодинокі особи є власниками землї. Землї в Росії належать до 9 ріжних ґруп властителїв: 1) держава, 2) апанажі, 3) царський кабінет, 4) монастирі, 5) церкви, 6) кольоністи, 7) приватні особи, 8) селяни і 9) козаки.

Перших шість кляс землї можна зовсїм легко перейняти в державне посїданє. Але забранє приватних земель спричинює великі трудности.

В тих ґрупах находять ся землї, якими цар нагороджував своїх прислужників; в них находять ся землї, які ріжні люди закупили були від Башкірів і Кірґізів; в них находять ся і дрібні господарства, які закупили були селяни, відмовляючи собі всего, за тяжко запрацьований гріш.

Трудність розвязаня земельного питаня збільшаєть ся ще більше через гіпотечні довги (морґечі), які тяжать на землях. Сї довги, які числять кілька міліярдів, є розкинені по ріжних банках в Росії і за границею. Форми посїданя землї селянами а козаками є також від себе зовсїм ріжні.

Все те доказує, що навіть при помочи установчих зборів земельне питанє не дасть ся розвязати скоро або легко. Похибки многих а многих віків не дадуть ся справити в однім роцї.

„Вся земля мусить належати до тих, котрі її управляють", — отсе одна ясна зьвізда перед нами. Одинока правда, про яку ми знаємо, є те, що Росія має замало управної землї для свого всього населеня. Коли би селянам віддати нинї навіть всю землю, яка під теперішну пору находить ся в руках приватних властителїв, то се буде означати збільшенє лише одної четвертої части десятини на кождого чоловіка. А се показує, **що головне питанє не лежить в самім роздїленю землї поміж селян, але в управі нових земель, — просторів, які доси не бачили плуга.**

„Боротьба з Богом" за тих 92% неуправленої рілї, яка лежить від віків лише в користь диких зьвірів і птиць, — отсе є один можливий спосіб розвязаня велекого земельного проблєму.

Другим можливим способом розвязаня сеї справи є піднесенє управи землї, яка вже находить ся під управою.

Привітні телеґрами і письма, наспівші на XIV. Головну Конвенцію Українського Народного Союза.

Телеґрами.

Ст. Луіс, Мо., 22. жовтня. — Панове Делеґати! Радьте на добро народу, а Ви, пане Петрівський, боріть ся як лев, аби ми не повстидали ся нашим заступником з-відділу 179, Ст. Луіс. — **Стефан Савіцький.**

Перт Амбой, Н. Дж., 22. жовтня. — Сьвітлій Конвенції най Бог благословить у праці для добра У. Н. Союза і народу. — За парохію пертамбойську: **о. Чаплинський.**

Ст. Луіс, Мо., 22. жовтня. — Боже благословенє для Сьвітлої Конвенції У. Н. Союза і для Чесних Делеґатів. Просимо о память і підмогу для першої української школи на Заході. — За маленьких школяриків і шкільну раду: **о. Константин Курило.**

Філядельфія, Па., 22. жовтня. — Високоповажані Делеґати і Делеґатки! Прийміть від нас сердечні желаня. Радьте над добром У. Н. Союза. Ми духом з Вами. Хай жиє наша найстарша орґанізація на злість ворогам. Гаразд! — За Тов. ім. Івана Франка, від. 83: **Роман Караїм,** предс.; **Іван Витяз,** секр.; **Олекса Бабяк,** кас.

Сиракюз, Н. Й., 23. жовтня. — Дорогі Братя! Засилаю Вам свої найщирійші желаня, дорогі Братя. Як Бог попровадив наші сили до побіди за морем, так нехай Бог допоможе Вам також у Вашій праці яко заступників нашої великої і славної орґанїзації. Нехай труди Вашого засїданя допоможуть поставити наших Українців межи найбільші народи сьвіта. — **Актін Скапяк,** мол.

Менвіл, Р. Ай., 23. жовтня. — Витаю Головну XIV. Конвенцію, Вп. Делеґатів і Делеґатки. Радьте для добра У. Н. Союза згодою, не роздором. На Вас вся Україна має тепер звернені очи. Радьте для добра свого народу, бо пора се великая єсть. Най жиє XIV. Конвенція У. Н. Союза! Я духом з Вами. — **Г. Микитин,** секр. 181. відділу.

Скрентон, Па., 23 жовтня. — Слава і честь Делеґатам, котрі стають під прапор України. Проч з інтернаціоналами! Най жиє Український Народний Союз! Най жиє вольна, независима Україна! — **Розалія Гришко.**

Джерзи Сіти, Н. Дж., 23. жовтня. — Слава і честь українським піонїрам Головної XIV. Конвенції У. Н. Союза! Підкладайте сильні підвалини під нашу орґанїзацію. Радьте бодро! Взнесіть високо прапор вільної України! — За Р. М. Клюб Поступовий, від. 70: **Михайло Сидор,** предс.

Джерзи Сіти, Н. Дж., 23. жовтня. — Нехай жиє У. Н. Союз! Щирий привіт панам Делеґатам. Радьте на честь і славу українського народу. Вибирайте добрих керманичів для нашої орґанїзації. — **Михайло Смакула, Т. Хвалик,** члени Народного Дому в Джерзи Сіти.

Шікаґо, Ілл., 24. жовтня. — Сердечний привіт Вп. Делеґатам XIV. Конвенції У. Н. Союза. Думайте розважно. В єдности сила. Честь Вам і слава! Нехай жиє У. Н. Союз і вільна Україна! — **М. Білик.**

Шікаґо, Ілл., 24. жовтня. — Слава Сьвітлій Конвенції! Честь пп. Делеґатам, що будують, а не руйнують! На погибель ворогам. Най жиє У. Н. Союз і Україна! — **Т. Кривовяз.**

Стемфорд, Конн., 24. жовтня. — Делеґатам XIV. Конвенції У. Н. Союза шлемо привіт. Поставте нашу дорогу орґанїзацію на сильних а справедливих основах. Найкрасших успіхів в нарадах желає відділ 350. — **Йосиф Тирчик,** секр.

Філядельфія, Па., 25 жовтня. — Сердечні желаня прийміть, Високоповажані Делеґати і Делеґатки, в так важнім часї. Старайтесь, аби всї члени похвалили Вас за працю, а не привитали як запроданців. Хай жиє Український Народний Союз! — **Уряд бр. св. Василія, від. 339.**

Філядельфія, Па., 25. жовтня. — Високоповажаним Делеґатам і Делеґаткам желаємо найліпших успіхів. Працюйте для добра найстаршої орґанїзації після своєї непримушеної волї. Най побільшаєть ся У. Н. Союз в тисячі членів на злість ворогам. — **Уряд бр. св. Ґеорґія, від. 239.**

Філядельфія, Па., 25. жовтня. — Держіть ся кріпко для добра народної справи. Шлю також щире поздоровленє знакомим делеґатам. — **Т. Грицей,** член У. Н. Союза.

Філядельфія, Па., 25. жовтня. — Засилаю найсердечнїйші желаня Вп. Делеґатам і Делеґаткам, старому Урядови за його щиру дотеперішну працю, а новому Урядови бажаю доброї волї і охоти до праці на будуче. Най жиє і розвиваєть ся богатий в успіхи Український Народний Союз! Най жиє воскресша Україна! — **Василь Матолич,** член У. Н. Союза і кольонїзатор першої української кольонії в Мілвіл, Н. Дж.

Ню Йорк, Н. Й., 25. жовтня. — Щасть Боже Вашій праці для добра нашого дорогого Союза. — **Теодор Дубас.**

Перт Амбой, Н. Дж., 27. жовтня. — Сьвітлій Конвенції сердечно дякую в імени сиріт і своїм за княжий дар. Най Бог заплатить! — **о. Й. Чаплинський.**

Письма.

Summerville, S. C., дня 20. жовтня 1917.

На XIV. Конвенцію У. Н. Союза, 1917, з місті Гарісбурґ, Па.

Із запашних, соскових лїсів Савт Каролайни рідний привіт вірним Дітям спільної Матери-України:

Раду радьте велику для добра загалу!

*

Український Народний Союз — то серце безталанної української еміґрації. Коли живе буде серце — бити буде житєм народний орґанїзм. Коли серце живе замовкне — заговорить камінє пречистим голосом...

Чистої, сьвятої крови потребує недужий... Не жалїйте; зробіть жертву! Нехай встане розслаблений і стрепенеть ся своєю власною силою...

*

Коли Конвенція стане на висоті своєї задачі, тоді

забудеть ся срамотная давная година,
і оживе добра слава, слава України.

*

В руки чисті характерних людий, дїйсних Українців поручіть опіку нашої національної інституції; за ними на сторожі нехай стане лавою молодий і старий, вчений і невчений, коби лише чесний Українець.

Тоді буде одна душа і одно тїло... В розумній солїдарности всїх добрих громадян-членів лежить наша сила. Творім її. Ми народ!

*

Душею з Вашими добрими намірами.

Др. Семен Демидчук.

Перт Амбой, Н. Дж., 23. жовтня 1917.

До Сьвітлої Конвенції Укр. Нар. Союза, Гарісбурґ, Па.

В конвенційних проектах много з шановних Делеґатів підносило голос, що нам потреба школи. — Безперечно. Нам треба шкіл висших і низших. Помочию нам стане Сиротинець, який виховує вже тепер много учительок для наших будучих шкіл.

Бл. пам. Владика С. Ортинський розумів вагу сиротинця і тому все, що мав, клав в сю інституцію, аби, як другі народи, і ми мали свої інституції, бо подібні інституції сьвідчать про культуру і просьвіту народу.

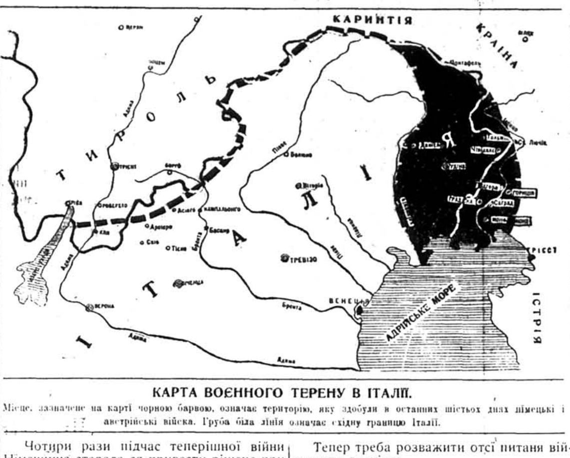
Та не стало Владики. Наш сиротинець боре ся з великими недостатками, особливо тепер, в так великій дорожні і прикрих часах.

Тому я, низше підписаний, назначений Властями духовними візитатором, осьми-

(Продовжене на стор. 5-ій).

НЕВДАЧА ІТАЛІЇ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on October 31, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

КАРТА ВОЄННОГО ТЕРЕНУ В ІТАЛІЇ.

Місце, зазначене на карті чорною барвою, означає територію, яку здобули в останних шістьох днях німецькі і австрійські війска. Груба біла лінія означає східну границю Італії.

Чотири рази підчас теперішної війни Німеччина старала ся привести рішенє при помочи страшного нападу. Її перший наступ ударемнено над Марною і здержано над Ізерою. Другий наступ над Дунайцем був успішний і допровадив остаточно до зломаня Росії. Третий наступ зробила вона на Верден. Теперішний наступ на Італію є четвертий з ряду і, як всі попередні, має на ціли не лише побіду на поли битви або здобутє території, але також цілковите знищенє італійської воєнної сили і виключеня Італії від війни.

Беручи наступ німецьких союзників з точки стратеґічної, мусить ся його порівнати з великою побідою Макензена над Дунайцем. Стратеґія є тасама. Також успіх до теперішної хвилї є тойсамий. Ліпше дасть ся зрозуміти побіду в Італії, коли пригадаєть ся побіду в Галичині перед двома роками.

В цьвітни 1915 р. головні російські війска вели наступ через Карпати, маючи на цїли вдерти ся на угорську рівнину і вилучити Австрію від дальшої війни. Російські війска осягнули були тоді більше рішаючі побіди, ніж тепер Італійці над Ізонцом; здобутє Перемишля належало до більших успіхів ніж здобутє Італійцями Горициї.

Ще першого мая наступ російських війск відбував ся побідно в Карпатах. Крило побідної армії ґен. Іванова було забезпечене армією ґен. Дімітрієва здовж ріки Дунайця, — зовсім подібно крило армії Кадорни було обезпечене італійською армією, яка стояла між Тольміно а Пієцо. Дня першого мая Макензен по страшнім бомбардованю зробив наступ на армію ґен. Дімітрієва і її знищив, відкриваючи рівночасно крило і зад армії ґен. Іванова, яка мусїла утікати, щоби не дати ся окружити.

Тепер зовсім подібно мала ся справа в Італії. Армія Макензена, переломивши боєвий фронт Італійців над горішним Ізонцом і посунувши ся через гірські просмики, зійшла в напрямі міста Удіне через Чівідалє, перетинаючи всі комунікаційні шляхи, які служили армії ґен. Кадорни, котра стояла на височині Карсо і здобувала височину Баінзіца.

Коли вже раз північна армія зістала переломана, ґен. Кадорна не мав иншого вибору, як уступити зі своїми військами з Горициї і з височини Баінзіца. Позістає лише одно питанє, чи він може уступати на захід так скоро, щоби міг втечи перед військами неприятеля, які сходять з півночи. Коли йому се вдасть ся, тоді природною боєвою лінією буде ріка Таліяменто, яке плине від Альпів на полудне до Адрійського моря.

Тепер треба розважити отсї питаня військового значіня:

Чи Італійці можуть здержати ся над рікою Таліяменто? Коли се зможуть, то величина їх пораженя буде мірена втратою в людях і гарматах і воєнною славою. Наступ Італійців мусів би перемінити ся в розпучливу оборону. Але тоді вони ані не втратили би жадної важнійшої території ані не втратили би ключа до північної Італії.

Колиж їх проженуть поза ріку Таліяменто, тоді є велика можливість, що ціла венецька провінція може бути страчена і що Італійці будуть мусіли уступати поза ріку Бренту і По, або поза ріку По і Адижу. Нині є ще передчасно щонебудь предсказувати. Лише одно можна предвидіти, а іменно, що найблизшою обороною буде ріка Таліяменто.

В галицькім наступі зусиля російських війск були задержати ся над рікою Сяном; таксамо маєть ся справа з рікою Таліяменто. Російським військам не вдало ся. Наслідком сього була втрата цілої Галичини і упадок Варшави. Коли знова Італійцям не вдасть ся задержати над Таліяментом, безпосередним наслідком буде втрата більшої части венецької провінції.

Треба взяти також під розвагу можливість відновленя наступу Австрійців з 1916 р. від сторони Трієнту. Один погляд на мапу вказує, що Австрійці від сторони Трієнту загрожують зі заду італійським військам на схід від Верони. Нема нічого правдоподібнійшого, як те, що тепер Австрія і Німеччина, знищивши італійську армію над Ізонцом, будуть старати ся завдати другий удар на війска в околиці Трієнту.

Чи Італійці стануть за рікою Таліяменто, Бренти чи Адижі, вони будуть стояти вже на своїй власній території. Небезпека для Австрії щодо наступу на Любляну і щодо загроженя Трієсту минула ся. Всі великі жертви підчас двох літ італійської кампанії є втрачені; Австрійці та Німці будуть тепер остаточно через довгий час бороти ся на італійській території.

Хоч ще за скоро, щоби зовсім песимістично глядїти на цілу справу, то всеж таки бачить ся початок, з якого може зродити ся одно з великих поражень в історії воєн, як се мало місце з пораженєм Росії над Дунайцем або пораженєм Румунії в останнім році. Треба памятати також на те, що Французи, дізнавши подібно великого пораженя як тепер Італійці, віднесли 1914 р. побіду над Марною і Ізерою, ломлячи наступ Німців. Але з другої сторони вони не були всилї прогнати Німців з француської території і на ній ведеть ся війна у Франції по нинішний день.

ВОЄННІ ВІСТИ.

(Продовженє зі сторони 1-шої).

бурґом і Арцом (головний шеф австрійського штабу).

„Сей плян не виглядає ка військову демонстрацію, але зорґанізовану акцію в цїли цілковитого знищеня Італії, а вслід за тим ослабленя і переможеня аліянтів. Італія находить ся нині сама під ударом одного з найсильнійших наступів німецьких. Вона зносить його спокійно з непохитною вірою, що вона буде всилї перебути найбільшу небезпеку, яка колинебудь грозила аліянтам.

Нарід підпирає армію.

„Щоби се зробити, Італія вважає своїм обовязком і найбільшою честию. Італійський нарід, вповні сьвідомий важности положеня, підпирає армію. Про се сьвідчить зміст телеґрами, висланої з міста Медіоляну до ґен. Кадорни, яка звучить:

„Хвиля ґрізна і удар, завданий зоюзними ворогами, величезний. Медіолян бажає запевнити вас, що віра Італії не є захитана та що італійський нарід буде ставити опір".

Італія потребує тепер гармат.

В тутешних італійських кругах панує меньше-більше такий погляд про теперішне положенє:

„Коли Італія не буде скоро заосмотрена воєнними матеріялами, то війну на австро-італійськім фронті треба буде вважати для аліянтів за програну. Програна Італії буде означати програну аліянтів, бо воно буде рівнати ся перенесеню 3,000.000 добре вправлених австрійських війск на инший, а передвсім на західний боєвий фронт.

„Італія не потребує людий. Вона потребує гармат, амуніції, сирих матеріялів для свого війска і поживи для цивільного населеня. Нарід не думає покидати боротьби, але він не може бороти ся з порожним жолудком, а війска не можуть бороти ся без гармат і без амуніції. Італія просила о те через кілька місяців правительства аліянтів, але помочи не дано жадної.

„Німці зрозуміли те, чого аліянти ніколи не хотіли зрозуміти, а іменно, що одинокою небезпечною точкою для центральних держав була Любляна, коли італійські війска були віддалені від неї всего 45 миль і дальше до неї зближали ся та коли Австрія не була всилї запобігти, аби Італійці її не здобули. На конференції аліянтів в Парижи буде можна над сею справою відспівати панахиду.

„Аліянти повинні були про се знати, що Італія вела через чотири місяці наступ, полученний з великим коштом, і потребувала доповнити свої засоби. Італія держала проти себе через два і пів року більше ніж 2,500.000 австрійських жовнірів.

Невдача Росії пошкодила Італії.

„Російська невдача позволила Австрії перенести який міліон жовнірів зі східного фронту і кинути його проти Італії; вона позволила також Німеччині післати 600.000 до 700.000 вправленого війска на італійський фронт з відповідною скількостию гармат. Не можна було сподївати ся, щоби Італія могла була приготовити ся до страшного удару поверх 3,500.000 армії, і то без гармат або з гарматами, з котрих вже не можна стріляти, або без амуніції. Проти сього наступу неприятеля Італія могла поставити заледви 400.000 війска в перших боєвих рядах.

„Але війна ще не минула і Італія не думає її покидати. Італія покаже вкінци, що знеохота, яку деякі виявили, не є оправдана, коли лише одержить воєнні матеріяли. Італія не потребує людий. І малі відділи француських та анґлійських війск вистарчать, щоби мати корисний вплив на мораль серед Італійців.

„Німеччина виграла під теперішну пору свою найсильнійшу карту війни. Коли вона тепер виграє, то виграє майже цілу війну, але Італія має надію перемінити битву над Таліяментом в пораженє Австрії і Німеччини. Заки край буде здеморалізований, Італія буде глядїти з надією і довірєм в будучність. Втративши гори, очи Італії спочивають на лінії Таліяменто. І правдоподібно мусить уступити до неї в надії, що вона буде доказом безсильности її ворогів".

Аліянти спішать Італії на поміч.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on October 31, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

ЛОНДОН, 29. жовтня. — **Аліянти поробили кроки, щоби Італійцям дати як найбільшу поміч.**

„Таймс" доносить, що італійський шеф головного штабу, ґен. Кадорна, вже зістав повідомлений, що може числити на скору і повну поміч, о скільки лише се буде в силах аліянтів.

Телеґрама з Парижа доносить, що премієр Пенлеве відбув в тій цїли конференцію з ґен. Петен, головним командантом француських війск, і ґен. Фош, шефом штабу міністерства війни.

230 міл. долярів позички і 100.000 тон кораблів призначили Злучені Держави для Італії.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on October 31, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

ВАШІНҐТОН, 30. жовтня. — Американське правительство причинило ся сильно до піднертя Італії, роблячи рішучі і успішні кроки в цїли уділеня помочи державі, якій через наступ Німців грозить військова кріза.

Американське правительство уділило Італії воєнну позичку в сумі 230 міліонів долярів.

Видано також зарядженє, на підставі котрого італійське правительство одержить на 100.000 тон кораблів до перевозу угля, матеріялів і поживи, як також амуніції.

—o—

ВІЙНА У ФРАНЦІЇ:

Перший полонений, якого взяли Американці, помер від ран.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on October 31, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

АМЕР. АРМІЯ У ФРАНЦІЇ, 29. жовтня. — Перший полонений Нгмець, якого взяли американські війска помер нині в американськім полевім шпитали, пострілений підчас стрічи з американською патрулею в „безлюдним краю" перед американськими окопами.

Його і ще другого Німця відкрила в суботу в ночи патруля і завізвала їх, щоби станули. Німці почали утікати, патруля дала огонь і один з них зістав поцїлений. Полоненого забандажовано і перевезено відтак до полевого шпиталю, де помимо зусиль кількох лікарів не вдало ся уратувати житє полоненому.

Полонений був почтарем, який розносив почту. При нім найдено кілька листів, які мають важне значінє. Полонений пояснив, що через темряву заблудив і опинив ся коло американських окопів. Він заявив, що німецькі жовніри не знають про те, що американські жовніри є вже на фронті або взаґалі у Франції, офіцири їм про се нічого не згадують.

Американські батерії дальше острілюють німецькі окопи в правильних відступах часу, неприятель придержуєть ся тоїсамої тактики.

Перший ранений американський жовнїр.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on October 31, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

АМЕР. АРМІЯ У ФРАНЦІЇ, 29. жовтня. — Першого раненого американського жовніра перенесено нині з окопів до головного шпиталю. Перший раненим є поручник від сиґналового відділу. Він ранений в ногу кусником ґраната.

РОДИМЦІ! ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА, БО СЕ ОДИНОКА І НАЙБІЛЬША УКРАЇНСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ В АМЕРИЦІ!

РОДИМЦІ! ПЕРЕДПЛАЧУЙТЕ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДУ", А ТАКОЖ ПРИЄДНУЙТЕ ПЕРЕДПЛАТНИКІВ.

МОЖЕ НЕ ПОДОБАЄТЬ СЯ Українцеви дещо в „Свободі", то тоді не треба прилюдно ганьбити своєї ґазети, бо вона своя; зате добре написати до редакції, що осьто менї те а те не подобаєть ся, а рівночасно треба подбати про зріст ґазети. Коли „Свобода" буде мати богато передплатників, тоді знайде і найліпших робітників, які вдоволять усїх читачів. І тому треба конечно приєднувати нових передплатників „Свободі".

КІЛЬКО ТО ГРОШИЙ і праці і журби понесли ті, що закладали „Свободу". Вони зовсім не числили на зиск, лише роздумували, як би то просьвітити нарід. А теперішні видавці „Свободи" тако жтим журять ся. Тому всі сьвідомі Українці повинні бути помічні в тім ділі і зеднувати передплатників.

АМЕРИКАНСЬКІ ВІСТИ.

Важне зарядженє правительственних властий супроти австрійських і німецьких горожан в Бруклині.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on October 31, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

Правительственні власти в Бруклині, Н. Й., зарядили, що, почавши від минувшої середи (31. жовтня), ніодин австрійський або німецький підданий не може перебувати у пів-милевій надморській полосі. Зарядженє строге і не буде найменьшого помилуваня для того, хто переступить його. Такого зараз будуть інтернувати. Кожда фабрика, яка лежить найбільше пів милї від води, одержала приказ, аби виповісти роботу всім своїм робітникам, які є австрійськими або німецькими підданими.

Міністер фінансів взиває голосувати за признанєм женщинам права голосованя.

Міністер фінансів, МекАду, видав поклик, взиваючи виборців нюйорського стейту, щоби 6. падолиста голосували за признанєм женщинам рівного права голосованя в нюйорськім стейтї. МекАду говорить:

„Надійшов час, що женщинам в Америцї повинно ся дати рівне виборче право. Його повинно ся надати як найскорше; й із вдоволенєм. Женщини Злучених Держав в кождім случаю, а головно від часу як вибухла війна, оказали ся, що вони заслугують на признанє їм рівного виборчого права. Моєю найблизшою надією є, що великий нюйорський стейт, перший зі всїх стейтів на Сході, учинить справедливість своїм женщинам. Конституційний додаток, над яким будеть ся голосувати 6. падолиста, повинен бути принятий".

Засуд за участь у плянованю Індійської революції.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on October 31, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

В Шікаґо, Ілл., відбув ся суд над Ґуставом Джекобсоном, богатим тамошним банкиром, над Павлом Бемом і Альбертом Вендом, яких судія Лендіс узнав, що вони брали участь в плянованю революції проти анґлійського панованя в Індії. Всї три дістали по 3 роки арешту і мають заплатити по 13.000 долярів гривни.

Герамба Лял Супта, гіндуський студент в нюйорськім унїверситетї Коломбія, яко четвертий учасник заговору, дістав 18 місяців арешту і має заплатити 200 долярів гривни.

Засуджені внесли рекурс.

До Українців у Вашінґтоні.

Американська комісія горожанської услуги у Вашінґтоні, Д. К., звертаєть ся до читачів „Свободи" з отсим письмом:

Молоді мущини або женщини, які бажають здобути собі висше образованє, а рівночасно спосіб до житя, в ніякім містї не знайдуть більшої нагоди сього щастя, як се можуть знайти у Вашінґтоні, столици Злучених Держав. Кілька університетів у Вашінґтоні завели у себе вечірні лекції для вигоди правительственних робітників, які кінчуть свою денну працю о год. 4.30 пополудни. Всї бібліотеки, також бібліотека конґресу, є отворені в ночи.

Крім університетів також Юнґ Мен'с Кріщен Асошіейшен і приватні школи у Вашінґтоні завели у себе вечірні лекції технїки, мов, математики, стеноґрафії, тайпрайтованя і т. п.

Сю нагоду повинні всї використати, тимбільше, що тепер правительство потребує велике число стеноґрафів, механїків і иньших робітників.

Ще в справі листів.

Почавши з днем 2. падолиста (від пятниці рано) входить в житє новий закон про 3-центову оплату листа. Міністерство почти оповіщає отсим, що листи, замало оплачені, будуть доручені до місця призначеня. Коли 2-центовий лист дійде до призначеної почти, то там приліплять другу 2-центову марку і листонош має стягнути від адресата (від того, до кого адресований лист) два центи.

Професор помер у 97-ім році житя.

В Білойт, Віс., помер у 97-ім році житя др. Віліям Портер, професор латини в місцевій колегії.

Великий огонь в Балтімор.

В ночи з 29. на 30. жовтня на доках зелїзничої компанії Балтімор & Огайо в Балтімор, Мд., вибух великий огонь, який знищив три доки. Утонуло богато людий, які працювали на кораблях. Знищено всю амуніцію, призначену для американської і союзної армії у Франції. Потонуло також кілька меньших і більших кораблів.

1.621 студентів з прінстонського університету служать при війску.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on October 31 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

При американськім війску служить під теперішну пору 1.621 студентів університету в Прінстон, Н. Дж. З них 756 є в армії, 139 при фльоті, 111 при літаках, 29 при маринарці 334 заняті при лікарській службі, а 80 в Юнґ Мен Кріщен Асосіейшен, заняті в ріжних воєнних галузях.

19-літний хлопець вартає 25 долярів.

Лава присяглих в Ланкастер, Па., рішила, що 19-літний хлопець вартає 25 долярів. Йосиф Ом, який мешкає недалеко Геп, оскаржив Вілліса Кнайдера о відшкодованє за смерть сина. Кнайдер мав транспортовий автомобіль, яким возив діти до і зі школи. Дня 3. падолиста 1916 року автомобіль зударив ся із трамваєм недалеко Геп і в тій катастрофі знайшов свою смерть 19-літний син Йосифа Ома. Тепер батько дістав за сина лише 25 долярів.

Велика злива в північно-східній Пенсильванії.

Почавши від суботи (27. жовтня) в ночи аж до вівтірка (30. жовтня) в північно-східній Пенсильванії падав безперервно густий дощ. В місцевостях Майфілд, Пеквіл, Олифант і Діксон Сіти вода заляла кілька домів. В повіті Лакавана вода забрала 3 мости. Зелїзничий рух на лініях Делавар і Гудсон, Онтаріо і Вестерн спинено.

Голосованє у військових таборах.

Голосованє горожан-жовнірів нюйорської дивізії в Спартанбурґ, Савт Каролайна, в справі вибору міського уряду в Ню Йорку, відбудеть ся в пятницю (2. падолиста). Бальоти відішлеть ся в запечатаній мідяній скринці до Олбани, Н. Й., а відти по обчисленю перешлеть ся до виборчих округів у Ню Йорку для оголошеня висліду.

Росія замовила в Америці 30.000 зелїзничих тягарових возів.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on October 31, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

Росія замовила в Злучених Державах 30.000 малих 4-колесових тягарових возів зелїзничих, яких американські інжинїри мають уживатй для помочи в перебудові зелїзничої системи в Росії. „Амерікен Кар енд Фавндри Компані" має виробити 10.000 возів; „Стандард Кар Компані" — 10.000; „Прессед Стіл Кар Ко." — 7.750; і „Пасіфік Кар Ко." — 2.250 возів.

Розевелт забуваєть ся...

Теодор Розевелт, бувший президент Злучених Держав, забув, що 27. жовтня 1917 р., йому минуло 59 літ житя.

Розевелт недавно в розмові з кореспондентами, сказав, що він, будучи ще президентом, стратив ліве око. Підчас боксованя з полковником Ден Т. Морґаном в Білім Домі. Морґан так нещасливо вдарив Розевелта, що сей осліп на ліве око.

Посмертна згадка.

В суботу (27. жовтня с. р.) помер нагло у Філядельфії Евген Ґвоздик, бувший народний учитель в Галичині. Зіставив без ніякої опіки жінку і чотирох малолітних хлопців. Покійний прибув до Злучених Держав з жінкою і двома малими дітьми перед 10 роками. Спершу був дякоучителем в Монт Кармел, Па., потім у Пітсбурґу, Па., відтак був якийсь час редактором „Народної Волї", пізнійше редактором „Гірника" в Скрентон, а нарешті переніс ся до Філядельфії, де працював у бюрі „Юропіен Колонізейшен Компані".

В. Й. П.

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІЇ.

Гість, Фол Рівер, Масс. — Безіменних дописий ми не поміщуємо. Запамятайте собі також, що дописи треба писати атраментом і лише на одній стороні картки.

І. П., Пітсфілд, Па. — Сю справу пояснять Вам місцеві власти. Удайте ся до відповідного урядника, а він Вам дасть вдоволяючу і певну відповідь.

Член 72. відділу, Нюарк, Н. Дж. — В Америці висьвячують на грецько-католицьких сьвящеників. Лише кілька тутешних сьвящеників (гр.-кат.) висьвячено в Америці, а прочі всї в Галичині. Є загально принято, що сьвященик кінчить 8 кляс ґімназії, а відтак іде на теольоґічні студії.

РУХ У ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗА.

ІСТ СТ. ЛУІС, ІЛЛ. Бр. св. Михаїла, від. 308, подає до відома всім своїм місцевим і позамісцевим членам, що річний мітінґ відбудеть ся 11. листопада в гали Граского, о годині 1-шій пополудни. Просить ся кождого члена на сей мітінґ прибути, бо масть ся вибрати новий уряд і є богато важних справ зі старого року до полагодженя. Нових членів на річнім мітінґу буде ся принимати даром, отже котрі ще не є членами У. Н. Союза, нехай користають з нагоди. Члени, котрі не будуть на тім мітінґу, підпадають карі 50 цнт., а урядник $1.00. — Т. Чайковський, секр.

ПАТЕРСОН, Н. ДЖ. Тов. ім. Т. Шевченка, від. 64, повідомляє всїх своїх членів, що мітінґ відбудеть ся дня 4. листопада о годині 2-гій пополудни. Просить ся зійти на час. — В. Григорчук, секр.

ГЕЙЗЕЛТОН, ПА. Бр. св. Михаїла, від. 85, подає до загальної відомости, що дня 4. листопада с. р. відбудуть ся загальні збори о годині 4-тій пополудни в гали церковній при Норт Лорел стр. На сих зборах будеть ся принимати нових членів до У. Н. Союза після статута, а до братства без вступного. Дорогі Родимці! Просимо явити ся як найчисленнійше. У. Н. Союз — се наша найстарша і найпевнійша інституція тут в Америці. XIV. гол. конвенція зробила много полекш для членів У. Н. Союза. На сих зборах здасть делеґат справозданє з конвенційних ухвал. — О. Шараварко, предс.; О. Костюк, секр.

ПЕРТ АМБОЙ, Н. ДЖ. Бр. св. Василія, від. 168, повідомляє всїх своїх місцевих і позамісцевих членів, що річний мітінґ відбудеть ся дня 4. листопада в гали Николая Ваверчака під числом 720 Чарлс Стр. Кождий член має явити ся на мітінґу, бо є важні справи: 1. Справозданє контрольної комісії. 2. Справозданє делеґата з конвенції. 3. Вибір нового уряду. Будеть ся принимати членів до братства без вступного, а до У. Н. Союза після статута. Котрий член не явить ся на мітінґу, підпадає карі 50 ц., а урядник $1.00. — І. Гелета, предс.; І. Денис, кас.; Гр. Клим, секр.

ДЕРБИ, КОНН. Тов. „Запорожська Січ", від. 23, повідомляє всїх своїх членів, що звичайний мітінґ відбудеть ся дня 4. падолиста с. р. в 2-гій годині пополудни в шкільній гали при Мейн ул. Кождий член повинен явити ся на той мітінґ, бо є важні справи до полагодженя. — Уряд Товариства.

ПРИВІТНІ ТЕЛЄГРАМИ І ПИСЬМА НАСПІВШІ НА XIV. ГОЛОВНУ КОНВЕНЦІЮ У. Н. СОЮЗА.

(Продовжене зі стор. 2-гої).

ляю ся просити Сьвітлу Конвенцію, чільних Синів народу, в імени сиріт о ласкаву підмогу.

Се здаєсь, чи не перша наша просьба. Буде се дар для **себе**, бо для народу, який проживати-ме тут в Америці.

Желаючи благословеня Божого у важних нарадах конвенційних, пишу ся з високим поважанем

о. Йосиф Чаплинський,
Візитатор Сиротинця.

Ембрідж, Па., 22. жовтня 1917.

Сьвітлій XIV. Конвенції У. Н. Союза щирий привіт і найсердечнійші желаня засилає відділ 276, бр. св. Николая з Ембрідж, Па.

Най жиє XIV. Конвенція У. Н. Союза!
Най жиє У. Н. Союз!
Най жиє вільна независима Україна!
Многая літа У. Н. Союзови і українському народови за океаном на Україні!

Панове Делєґати! Радьте добре для У. Н. Союза, на потїху нашому народови а на загибіль ворогам і зрадникам!

А. Д. Бойко.

Трентон, Н. Дж., 22. жовтня 1917.

Сьвітла Конвенціє! З відділу 245, бр. св. Петра і Павла з Трентон, Н. Дж., витаємо Вас, Панове Делєґати! Держіть високо прапор України! Не дайте ся звести большевикам Федерації та арданівській парохії. Працюйте щиро для добра орґанізації і для добра Неньки-України!

Най жиє Україна!

П. Стадник, предс.

Ледвуд, Мо., 22. жовтня 1917.

Сьвітла Конвенціє У. Н. Союза в Гарісбурґ, Па.!

Отсим засилаємо Вп. Делєґатам щиросердечний привіт. Радьте, дорогенькі Братчики, щоби хоть та одна наша опора, та наша твердиня, дійсно рідна, правдиво українська на далекій чужині, була і надальше нашим ратунком в нещастю, нашим ясним, теплим, українським соничком в чужій країні.

Високоповажаним пп. Голов. Урядникам: Ядловському, Капітулї, Стеткевичови, Угорчакови, Савці і Товаришам засилаємо щиру від серця подяку, щире, українське Спаси-Біг, за їх совісну працю для нашого добра, за їх вмілу оборону нашого рідного, українського „Я“. Вони бо одні і тільки вони у тій сьвітовій заверусї держали кріпко український прапор; вони до послідного боронили наше рідненьке, наше українське.

Високоповажаному Д-рови С. Демидчукови засилаємо найглибше співчутє за його страданя, яких зазнав ради нас.

Вкінци засилаємо погорду панам без „вітчини“, які наважили ся за всяку ціну знищити Укр. Нар. Союз, які накликували нарід, щоби не ратував своїх рідних братів в Галичині від голодової смерти, які оплюгавили перед своїми і чужими і знищили здоровлє народного висланника, Вп. Др. С. Демидчука, яким мало доляра облятого потом і кровю українського робітника; вони душу того робітника дерли на шматки; які нарешті чепились найпідлійшого ремесла; які оклеветують підлими брехнями таки свій рідний і так нещасливий нарід. Всі вони — се чорна пляма американської України. Ганьба і погорда їм!

За уряд від. 360:

М. Дейчина, секр.

Толестон, Інд., 22. жовтня 1917

Товариство Любов, відділ 100 У. Н. С., засилає щирий привіт пп. Делєґатам на головну XIV. конвенцію.

Ревно працюйте для добра орґанізації.

Най славно розвиваєть ся Український Народний Союз наперекір усім киринникам і демонам.

Нехай славить ся вільна, самостійна Україна!

Іван Щерба.

Перт Амбой, Н. Дж., 22. жовтня 1917.

Привіт XIV. Головній Конвенції.

Витайте, Впов. Делєґати і Делєґатки! Радьте над добром нашої славної орґанізації і українського народу! Най Всевишний Вам допомагає.

Проч з киринниками! Най буде один дух і любов братерська, а се певно зробить велику а велику славу для нас.

Мих. Вітів,
член бр. св. Николая, від. 104 У. Н. С.

Перт Амбой, Н. Дж., 22. жовтня 1917.

Сьвітла Конвенціє У. Н. Союза в Гарісбурґ, Па.!

Щирий привіт і найсердечнійші желаня засилає братство св. Николая, від. 104 У. Н. Союза, з Перт Амбой, Н. Дж.

Впов. Делєґати і Делєґатки! Кличемо до Вас: Радьте над добром У. Н. Союза, най Ваша праця на XIV. Конвенції принесе хосен в честь і славу У. Н. Союза і його членів, а Ваш труд най буде взірцем на будуче У. Н. Союзови і всему українському народови в Америці.

Впов. Делєґати і Делєґатки! На Вас звернені очи цілого загалу У. Н. Союза, на Вас звернені очи цілої іміґрації Українців в Америці і за океаном, на Вас звернені очи змученої, а недавно розкованої Неньки-України.

Най жиє XIV. Конвенція У. Н. Союза!

Най жиє У. Н. Союз на вільній земли Вашінґтона!

Хай жиє вільна, независима Україна!

За уряд бр. св. Николая, від. 104:

Д. Луців, секр.

Перт Амбой, Н. Дж., 22. жовтня 1917.

Привіт Вп. Делєґатам і Делєґаткам на XIV. Головній Конвенції У. Н. Союза від бр. св. Василія, від. 168 У. Н. Союза.

Витайте, Вп. Делєґати і Делєґатки! Радьте над добром нашої орґанізації, щоб справа рішила ся як найліпше. Радьте так, щоби Ви всі були в спокою, щоби межи Вами не було незгоди, а єдність і любов. А ми духом з Вами. Желаємо Вам усім щастя і доброго успіху!

За Уряд:

Іван Ґелета, предс.;
Іван Денис, кас.;
Григорій Клим, секр.

Елізабетпорт, Н. Дж., 22. жовтня 1917.

Слава Ісусу Христу!

Високоповажані Делєґати і Делєґатки!

Засилаю щирий, сердечний привіт Сьвітлій XIV. Конвенції У. Н. С., щоби она як найкрасше відбула ся в спокою, щоби її наради й ухвали випали в користь членів У. Н. Союза, щоби кождий член був радий з нашої дорогої орґанізації, котра є найсильнійшою тут на чужині.

Вп. Делєґати і Делєґатки! Радьте мудро і щиро над нашим добром, щоб нам завидували другі орґанізації, яких ми маємо добрих, здорово працюючих ґосподарів в нашій дорогій орґанізації, котра так красно розвивала ся до сего часу.

Дорогі Делєґати і Делєґатки! Хоч там є досить мислячих і мудрих людий, що думають за свою найдорозшу орґанізацію, але виганяйте зпоміж себе лаподухів, котрих там є много, бо вже прийшов час, що ми дочекали ся того, що арданівські діти втікають під покров У. Н. Союза і шукають притуловища в нашій ґосподарці. Вже час прозріти на очи!

Желаю Сьвітлій XIV. Конвенції добрих успіхів тепер і на будуче.

Желаю славним Урядникам У. Н. Союза здоровля і щастя дальше в нашій орґанізації трудити ся!

Желаю Пов. Делєґатам і Делєґаткам повернути до своїх місцевостий здоровими і принести красну роботу для своїх відділів!

Най жиє У. Н. Союз і його Члени!
Най жиє Україна!

Яків Красновський, чл. 234 від. У. Н. С.

Честер, Па., 23. жовтня 1917.

Витайте, Вп. Учасники XIV. Конвенції У. Н. Союза! Радьте над добром нашої твердині тут на чужині і не забудьте за Матір-Україну, котра обідрана будить ся зі сну вікового, а тілько на нас має надію зза моря.

Хай жиє Український Народний Союз!
Хай жиє вільна Україна!
Хай жиє вільний український нарід!
Я духом з Вами. Здорові були!

Іван Равлюк.

Перт Амбой, Н. Дж., 23. жовтня 1917.

Найщирійший привіт 14. Головній Конвенції! Витайте, поважані Делєґати і Делєґатки! Радьте над добром найдорозшої нам орґанізації, У. Н. Союза, і над добром нашого українського народу. Щоб ся 14. Головна Конвенція принесла найлучшу користь для своїх членів. Гаразд!

Григорій Нагребний, ч. 155 від. У. Н. С.

Рочестер, Н. Й., 23. жовтня 1917.

Високоповажаним Делєґатам, Делєґаткам і Урядникам XIV. Конвенції У. Н. Союза желаю як найкрасших успіхів. Радьте над добром нашої дорогої орґанізації; радьте так, як Вам совість Ваша диктує, а тоді діждете ся за свої труди відповідної нагороди. Наш нарід зрозумів, хто є його приятель, а хто ворог — отже проч з ворогами! Наш нарід зуміє оцінити Ваші добрі заслуги і з глубини свого вдячного серця скаже Вам щире й сердечне спасибіг!

Най жиє XIV. Конвенція У. Н. Союза!
Най жиє У. Н. Союз!
Най жиє вільна й независима Україна!

З низким поклоном,

Іван Пастущин, чл. 217 від. У. Н. С.

Гейзелтон, Па., 23. жовтня 1917.

З нагоди XIV. Головної Конвенції шлю сердечний привіт і желаю щасливого успіху в нарадах, як і щасливого повороту домів.

Здоровлю щиро і остаю з глубоким поважанем

О. Шараварко.

Нюарк, Н. Дж., 24. жовтня 1917.

Високоповажані Делєґати!

Засилаю Вам сердечний привіт! Радьте над добром нашої орґанізації, на славу і на пожиток всім Українцям, котрі належать до нашої орґанізації, і всім прихильникам. Проч з хрунями, з роздорниками, з федераційними підніжками! Ті недолюдки не сьміють мати місця межи чесними людьми У. Н. Союза!

Честь і слава всім Делєґатам і многая літа! Гаразд!

Григорій Дідоха, чл. 133 від. У. Н. С.

Привіт XIV. Головній Конвенції. Витайте, Вп. Делєґати і Делєґатки! Радьте на добро дорогої нам орґанізації і членів У. Н. Союза. Гаразд.

Гр. Маслій,
член 155 від. У. Н. С., в Перт Амбой, Н. Дж.

Ембрідж, Па., 24. жовтня 1917.

Сьвітлій XIV. Конвенції У. Н. Союза щирий привіт і найсердечнійші желаня засилають члени Клюбу з Ембрідж. Дай Боже, щоби по тій Конвенції всі ми Українці руки собі подали і спільно працювали для добра нашої України і для У. Н. Союза, бо згода будує, а незгода руйнує. Наша Ненька-Україна хотїла би нас всіх разом вкупі тримати, як квочка свої малі курята.

Панове Делєґати! Просимо Вас, радьте уважно, аби було добре для нас всіх Українців, і для нашої любої орґанізації, аби ми всі до У. Н. Союза горнули ся, як діти до рідного тата, бо наш У. Н. Союз — то є сонце наше. У. Н. Союз гріє вдови і сироти. Ми віримо в сьвітлу будучність У. Н. Союза.

Честь і слава нашим Головним Урядникам, бо то вірні нам проводирі. Най вони і надалі будуть!

Клюбовці відділу 47 У. Н. Союза.

Елізабетпорт, Н. Дж., 24. жовтня 1917.

Всім Високоповажаним Делєґатам і Делєґаткам щирий і сердечний привіт!

Привіт щирий від серця цілого, бо зібрало ся Вас там так много, щоби серце і духа скріпити і щоби сьвіту показати, що жиєм, українські діти, що жиє українська мати і буде жити!

Велика слава Вам, Представителї українських емігрантів! Велика слава тим, що щиро для добра українського народу і У. Н. Союза трудять ся! Велика ганьба тим, що манівцями блудять, і проклін тим, що нам роздор приносять і на нас юдять.

Най жиє Укр. Нар. Союз!
Най жиє вільна Україна!

Стефан Могила, секр 234 від. У. Н. С.

Рочестер, Н. Й., 26. жовтня 1917.

Бр. св. Йосафата, від 217 У. Н. С., Тов. „Вільні Козаки“, Тов. „Запорожська Січ“, Тов. „Січові Стрільцї“ і Сестрицтво Пресв. Богородиці в Рочестер желаємо Вп. Делєґатам сьвітлого успіху, щоби пани Делєґати принесли для братств, товариств і сестрицтв як найкрасші новини.

Най жиє і розвиваєть ся У. Н. Союз на честь і на славу всьому українському народови!

Товариства з Рочестер, Н. Й.

Слава Ісусу Христу! — Витайте! Витайте, Панове Делєґати і Панї Делєґатки XIV. Гол. Конвенції У. Н. Союза! Ви нині зійшли ся в важну хвилю, щоби радити над добром У. Н. Союза, як і иншими народними справами. Радьте, мої дорогі, поважно і мудро, бо в Ваших руках спочиває доля і розвиток У. Н. Союза.

Я, яко делєґат 138 відділу, не подаю від себе жадного проєкту, бо вже були ріжні проєкти, а щодо урядників — я пропоную, аби урядники зістали тісами на своїх становищах. Я від себе складаю їм вотум довіря за їх працю.

Радьте, Панове Делєґати і Панї Делєґатки, аби ся конвенція принесла ту користь, яку послідна конвенція зруйнувала, і се зріст орґанізації на 40.000 членів.

Коли буде мова про народних киринників, котрі сіють незгоду межи народом у всїлякий спосіб, котрі обезчестили і ще безчестять наших народних робітників, то Ви вискажіть їм погорду за їх підлу роботу, бо не пора, аби ми самі себе нищили. Нехай запанує любов межи нами і єдність, а тоді Бог буде благословити нас лучшою долею. Инакше ми ніколи не будемо сильні.

Приміть від мене, Вп. Делєґати і Делєґатки, мій щирий привіт у Ваших важних нарадах. Най Всевишний Вам допоможе щасливо і спокійно скінчити свої наради на славу нашої любої орґанізації.

Андрій Рудакевич,
студент в Чарлс Каледж, Катонсвіл, Мд.

Слава XIV. Конвенції У. Н. Союза! Слава і честь Вп. Делєґатам і Делєґаткам!

Желаю Вам як найсьвітлійших успіхів в сїй Конвенції.

Надію ся, що ся Конвенція поправить статут так, що вийде в користь нашої славної орґанізації і її членам.

Прошу згадайте про нашу Неньку-Україну та її долю.

З поважанем, **Йосиф Липський,**
предс. 206 від., Тов. „Зап. Січ“ в Вунсокет.

Сьвітла Конвенціє У. Н. Союза!

Витаю Високоповажаних Делєґатів і Делєґаток, яко учасників XIV. Головної Конвенції У. Н. Союза. А інтернаціоналістам-федераційникам — ганьба!

Най жиє Український Народний Союз!
Най жиє вільна й независима Україна!

Е. Сойка,
чл. „Укр. Січи“, від. 170 У. Н. С.
в Джерзи Сіти.

Найщирійший привіт XIV. Головній Конвенції! Витайте, Впов. Делєґати і Делєґатки! Радьте над добром нашої дорогої орґанізації, У. Н. Союза, над добром нашого українського народу! Щоб ся XIV. Конвенція принесла найлучшу користь своїм членам. Всевишний най Вам допомагає. А ми духом з Вами. Грімке гаразд!

За Уряд тов. „Запор. Січи“, від. 155 У. Н. С. в Перт Амбой, Н. Дж.:

Юрій Левків, предс.;
Василь Дригинич, кас.;
Григорій Маслій, секр.;
Григорій Нагребний,
Мих. Чумер,
Василь Козак, радні.

КОЛИ КОМУ ТЯЖКО намовити несьвідомого Українця до читаня своєї ґазети, то се не повинно знеохочувати чесних Українців від дальшої аґітації. А от редактори не знеохочують ся писати, хоч часто за їх працю їх ще й лають. Спільна праця всіх людий доброї волї мусить колись увінчати ся успіхом. Тому намовляйте кождого до передплати на „Свободу“.

БАДАНЄ І ПОРАДА ДАРОМ!
Др. СПІЛЛІНГЕР

Посьвятив ся для хорих, незаможних людий, котрі не є в можности платити високих цін за своє баданє.

ПОВІДОМЛЯЄ, що застарілі недуги можуть бути вилічені без ужитя якихнебудь ТРОЮЧИХ ЛІКІВ при помочи електричних приладів. Рівночасно в богато таких случаях, які передше вимагали операції, можна нині вилічитись цілком лішше тим-самим способом без ужитя ножа.

Маю в посіданю найновійші машини, при яких помочи можу заглянути до внутра і збадати хорілі внутренности людського тіла і костий та пізнати причину недуги. Другою машиною можу впровадити струї електричного сьвітла в тіло і забити ними заразливі бакцилї, які є причиною всїх недуг і людських недомагань. Той спосіб лїченя є не тільки нешкідливий, але дійсно приємний і дуже корисний для кождого пацієнта. — КОЖДОГО ПАЦІЄНТА, котрого узнаю за невилічимого, не піднимаюсь лїчити. Однакож кождого, котрого узнаю до вилїченя, старанось вилїчити в як найкоротшім часї. ГОДИНИ офісові в понеділки, середи, і пятниці від години 9. рано до 12. в полудне. У вівторки і четверги від 9. рано до 8. вечером. В суботу від 9. рано до 9. вечер. В неділї від 9. рано до 12. перед полуднем.

ДОКТОР І. СПІЛЛІНҐЕР,
153 E. 18th St., New York City.
близько стації елевейтру 3-ої евенї і субвею.

Dr. KOLER,
638 Penn Ave., Pittsburg, Pa.
ЛІКАР
(говорить по українськи)

DR. KOLER є єдиноким лікарем в Пітсбурґу, котрий відбув свої студії в Варшаві, має 28 літ досьвіду у лїченю. Я лїчу ревматизм, пропуклину, гемороїди, шкрофули, недуги легких, серця, жолудка, утробу, нирок, кишок, міхура, шкірні, як і всї недуги мущин, спричинені нечистотою крови. 914 і 606 уживаєсь при лїченю недуг крови. Голосіть ся особисто, почтою не лїчу. 105—

Години принятя: від 9. рано до 8. веч., в пятниці від 9. до 5. лише, в неділї від 9. до 2.

Читайте „Свободу" і приєднуйте їй нових передплатників!

ДО ХОРИХ ЛЮДИЙ ПО ВСІХ ЗАКУТИНАХ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ!

Др. Б. ГОГЕНБЕРҐ,
славний специяліст зі старого краю

поручає всім терплячим Українцям, так мущинам як і женщинам свої успішні лікарські услуги.

ЛІЧИТЬ З НАЙЛІПШИМ І НАЙПЕВНІЙШИМ УСПІХОМ РЕВМАТИЗМ, ВСЯКІ НЕДОМАГАНЯ ЖОЛУДКОВІ, НЕДУГУ УТРОБИ, НИРОК, ЗГРУБЛЕНЄ ЖИЛ, ГЕМОРОЇДИ, НЕДУГИ СКІРНІ, РІЖНІ ЗАТРОЄНЯ КРОВИ, ЗАПАЛЕНЄ СЛІПОЇ КИШКИ І Т. Д. 105—

Доконує всякі найтяжші операції мущин, женщин і дітий в своїм офісі або в домі пацієнтів, специяльно же на пропуклину при помочи специяліста з Відня.

Єсли би хтось не міг прийти особисто, нехай опише листовно з повним довірєм свою недугу, а дістане совісну і безплатну пораду.

На відповідь залучіть почт. марку.

Dr. B. HOHENBERG,
504 2nd Ave., (між 17 а 18 ул.)
New York City.

Години офісові: щоденно від 8-ої рано до 8-ої вечер.

Телефон: 1882 Stuyvesant.

SANTAL CAPSULES MIDY — МОЧОВІ ВІДХОДИ регулює в 24 ГОДИНАХ. Кожда пачка має напись з MIDY. Уникайте підробів.

ДАРОМ! Кождий дістане катальоґ найгарнїйших річий і ще нечуваних — даром, — хто надішле нам свою адресу і залучить 4 цит. марки на оплату пересилки. 88-

GLOBE NOVELTY CO.,
Box 41, Sta. D., New York City.

НЕДУГИ МУЩИН

Я є одинокий специяліст недуг мужеських в Пітсбургу, котрий говорить по українськи.

Найдовше істнуючий, найуспішнійший і заслугуючий на довіре специяліст недуг мужеських, котрий усе своє знанє і довголітну практику віддає для услуги недужих.

DOCTOR LORENZ.
II. поверх, фронт. 76-89
644 Penn Ave., Pittsburgh, Pa.
Урядові години: Щодня від 9. рано до 8. веч. В пятниці від 9. рано до 8. веч. В неділї від 10. до 2.

ЗВІСНИЙ
Dr. GREY
СПЕЦІЯЛІСТ.
ЙОГО ОФІС ІСТНУЄ ПОНАД 30 ЛІТ.

117 E. 17th St., New York City, близько Union Square.

Коли терпите на нирки або міхур, болї крижий, голову або груди, кашель, застуду, ечему, нервовість, катар, слабости носа, горла і жолудка, серця, запір, пропуклину, гемороїди, фістулу, ревматизм, невральґію або яку иншу недугу, ідіть до добре звісного і давно основаного офісу д-ра Ґрея. Коли лікар, котрий лїчив Вас ще не вилїчив Вас, прийдіть до мене безпроволочно.

ПОРАДА ДАРОМ.—ЛІКИ $1.00

За професійну обслугу числить низькі цїни.

Години: від 9-ої до 8-ої; в неділї від 9-ої до 3-ої. 104—

РІК ОСНОВАНЯ 1893.

$5.95 Im. з 21 камінями ЖЕЛІЗНИЧИЙ ГОДИННИК для мущин і жінок накручує ся без ключика, позолочуваний, з ґаранцією на 20 літ, подвійні коверти красно вирізані. Ходить безуслівно точно і є специяльно зроблений для людий, котрі роблять при желїзницях, і ґарантує ся на 20 літ. Незвичайна нагода. — Ми вишлемо сей годинник на кожду адресу за посліплатою (C. O. D.) $5.95 і за зворот пересилки, з тим привілеєм, що кождий може його оглянути, і єсли йому не подобає ся — то тоді не потребує платити ані одного цента. За такий годинник у иншого купця треба заплатити 25 дол. Дуже гарний 14 кар. золотом позолочуваний ланцюшок з дармовисом додає ся даром до кождого годинника. 99ч—

EXCELSIOR WATCH CO.,
1101 Athenaeum Bldg. Chicago, Ill.

ЖМІЄЧНИК є одним з найліпших домашних лїків і певним средством проти ревматизма, болїв плечий, коленя і болїв грудий. Є помічне на болї голови, на болї суставів у рук і ніг, на легкий параліж карку, болї горла і зубів. СЕЙ ЛІК Є ВИРОБУ СЛАВНОГО Д-РА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО.

Відносіть ся до ґенерального аґента, залучаючи 2-центову марку на відповідь. 14ч—

MIKE FEDIW,
3 WASHINGTON AVE.,
HASTING ON HUDSON, N. Y.

Читайте українські книжки і ґазети, бо часте читанє веде до просьвіти, а просьвіта — се сила. — Пишіть по цінник книжок до друкарні „Свободи".

АКУШЕР-СПЕЦІЯЛІСТ
Dr. I. MICHEL

Хірурґ і специяліст у всіх недугах і недомаганях женщин. Довголітна практика і досьвід. Уживає нові медичні методи.
Також лїчить всі загальні недуги мущин, женщин і дітий.
Години принять: 8. до 10. рано; 12. до 2. пополудни; 6. до 8. год. веч. В неділї до 1-ої год. дня. 118сч—

106 East 7th Street, NEW YORK CITY.
(напротив костела).
Телефон: Orchard 4686.

СЬВІТОВА НОВІСТЬ!

ЖЕНЩИНИ! Нащо Вам працювати коло праня Вашої білизни, коли наші таблетки виперуть вам самі в десятьох мінутах без Вашої помочи і дуже тано. Скринка таблеток вистарчаюча на 5 разів коштує лише 25 центів (пробки по 10 центів).

Женщини, котрі вже спробували наші таблетки не можуть нахвалитись. 123ч35

Ми ґарантуємо, що вони не є шкідливі білю і звернемо гроші, єсли Вас не задоволять. Замовленя і гроші посилайте до:

HUB NOVELTY CO.,
Box 252, Dover, N. J.

ДАРОМ НАШИХ ІНСТРУМЕНТІВ ФОНОҐРАФІВ

КАТАЛЬОҐ МУЗИКАЛЬНИХ А ТАКОЖ ВИСИЛАЄМО НА ПЕРШЕ ЖАДАНЄ.

Адресуйте!

Адресуйте!

GREATER NEW YORK PHONOGRAPH CO.,
310 Grand St., D. Sv. New York, N. Y.

ДАРОМ! ДОСТАВЛЕНА ДО ВАШОЇ ХАТИ. КОТРУ ВИ З НИХ ХОЧЕТЕ?

Ми вишлемо котрубудь з тих найновійших моделів, коли пришлете нам понизший купон і **$3.00**

Також вишлемо Вам ЗОВСІМ ДАРОМ 20 найновійших і найгарнійших українських пісень, 500 шпильок і ґаранцію на 20 літ.

При одержаню машини і дарунків, заплатите решту $17.50.

MELROSE GRAFONOLA CO.,
752 Melrose Avenue,
Bronx, N. Y.

Імя ....
Улиця ....
Місто U-10

ДАРОМ! цілком ДАРОМ!
ЧИТАЙТЕ З УВАГОЮ!

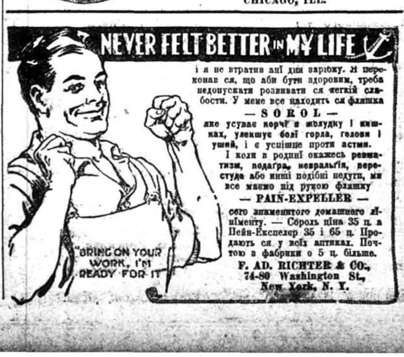

Вишлемо кождому куку-куку годинник цілком даром, котрий тут бачите на фотоґрафії. Є він дуже гарно і артистично зроблений як самі бачите на образку. Сей годинник окрасить Вашу хату з великою приємностию. Як самі знаєте — такі годинники другі фірми продають по $7.00 а навіть і більше, а ми Вам дамо його зовсім даром.

ДАРОМ ЗОВСІМ ДАРОМ вишлемо Вам найгарнійшу **БУРШТИНОВУ ЦИГАРНИЧКУ,** котра є окована золотом. Для переховання циґареток є то дуже вартісна річ для курців. Та циґарничка вартує $2.00, а ми Вам дамо її зовсім даром. Ті два найгарнійші презента вишлемо зовсім даром. Хто лише у нас замовить сей **КОЛІЙОВИЙ ГОДИННИК,** який є дуже вартісний для кождого працюючого чоловіка. Посідає він найліпшу ніклеву машинерію з 11 камінями. Час дуже добре тримає. Ніколи ні одної мінути не спізнить через то, що вони є добре випробовані ще в фабриці. Коли хочете мати міцний годинник і ґарантований на довгі літа, то купіть собі його а будете дуже вдоволені. Посідає дуже гарну оправу **НІКЛЕВО-СРІБНУ,** середного формату, 12 сайз; посідає подвійне грубе шкло, так що його не зібєте. Ціна реґулярна того годинника є $10.00, а у нас через короткий час дістанете його за всего $7.75. Хто замовить у нас той годинник, то отримає зовсім даром тих два найвартіснійші предмети куку-куку годинник і циґарничку, без одного цента доплати. Та оферта є важна на дуже короткий час. Отже не відкладайте з дня на день тільки ще нинї витніть се оголошене і зашліть $1.00 задатку а ми як отримаємо, то вишлемо Вам кишенковий колійовий годинник і куку-куку годинник і циґарничку, а при відбираню доплатите ще решту $6.75. Пишіть сейчас на адресу: 121ч129

NOVELTY SUPPLY COMPANY,
886 MILWAUKEE AVENUE,
CHICAGO, ILL.

і я не втратив ані дня зарібку. Я переконав ся, що аби бути здоровим, треба недопускати розвивати ся легкій слабости. У мене все находить ся фляшка

— SOROL —

яке усуває корчі в жолудку і кишках, улекшує болї горла, голови і уший, і є успішне проти астми.

І коли в родині окажесь ревматизм, подаґра, невральґія, перестуда або инші подібні недуги, ми все маємо під рукою фляшку

— PAIN-EXPELLER —

сего знаменитого домашного лініменту. — Сороль ціна 35 ц. а Пейн-Експелер 35 і 65 ц. Продають ся у всїх аптиках. Почтою з фабрики о 5 ц. більше.

F. AD. RICHTER & CO.,
74-80 Washington St.,
New York, N. Y.

УКРАЇНСЬКА КНИГАРНЯ ІМ. Т. ШЕВЧЕНКА

має великий склад книжок всякого рода: Історії, повісти, оповідання, байки, казки, поезії, сьпіваники, молитвеники, образи патріотичні, релігійні і много инших річий. Пишіть по катальоґ на адресу:

UKRAINSKA KNYHARNIA, 66ч-
168 E. 4th Street, New York, N. Y.

УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР
Др. С. М. КАУФМАН
111 E. 7th Street, NEW YORK CITY

Специяліст всїх мужеських і женських внутрішних недуг. Лїчить новими машинами електричними, уживає Х-Рей

Години принятя: від 9-ої рано до 9-ої вечер. 104—

ЗЛИШНЕ ВОЛОСЄ НА ЛИЦИ І РУКАХ.

Не зогиджуйте Вашого лиця ані рук, позволяючи виростати на нїм волосю. Можете усунути злишне волосє в 3 мінутах нашим винаходом, який поручають всї передові лїкарі Америки і Европи. Се средство усуває волосє без болю, і справить Ваше лице чистим, гарним і принадним. Ми одержали богато листів з подякою від тих, котрі уживали се средство.

ВПОВНІ ҐАРАНТОВАНЕ. Коли не вдоволить Вас, звернемо Вам гроші. Пришліть нам $1.00 грішми або стемпсами, адресуючи до: 121сч—

SALTZ CHEMICAL CO., Dept. 30,
500 E. 174th St., New York, N. Y.

ГОЛОВНА МЕДИЧНА
Ляборaторія св. Михаїла

ПРЕДКЛАДАЄ ВАМ НАЙЛІПШІ І НАЙПОМІЧНІЙШІ СРЕДСТВА ПРОТИ ХРОНІЧНИХ І ЗАНЕДБАНИХ НЕДУГ, А ТАКСАМО І ПРОТИ ДРУГИХ СЛАБОСТИЙ. 117чс-

ПИШІТЬ ПО ПОВНИЙ КАТАЛЬОҐ ВСІХ ПОЖИТОЧНИХ СРЕДСТВ ДО:

ST. MICHAEL MEDICINE COMPANY,
Dept. 10.
CARLSTADT, N. J.

ПЕТРО ЯРЕМА
РУСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

ВИПОЗИЧАЄ КЕРИЧІ НА ВЕСІЛЯ, ХРЕСТИНИ І ВСЯКІ ДРУГІ ЗАБАВИ.
115 Ave. A., NEW YORK, N.Y.
Telephone: Orchard 2568.

R J. Glick АҐЕНТ АСЕКУРАЦІЙНИЙ ВІД ОГНЯ.
Офіс находить ся в WILLIAM McCONNEL BUILDING
SHAMOKIN, PA.

МОДНІ

УБРАНЯ

До Моїх Дорогих Приятелів:

Заощадіть для себе сей дохід, який забирає рітейлер а купуйте Ваші удяги впрост у фабриканта. Коли їм оплачуєсь купувати у нас, то і Вам напевно оплатить ся. Ми тепер одержали 5,000 ярдів сукна на убраня і плащі. Можете до нас зайти кождого дня в тижни а навіть в неділю, бо у нас є отворено кождого дня аж до 9-ої год. вечер. Коли хочете убрати ся модно за малі гроші, то прийдіть до нас і прилучіть ся до нашої армії вдоволених і модно убраних костумерів. Маємо з специяльно грубого синого „серджу" і з гладким передом убраня, сподні „пеґ-тап" і довгі сурдути. Відвідайте мене. 105ч141

S. LEVINE,
471 Clinton Ave. N., Rochester, N. Y.

ЧЕРЕЗ ДОВГІ РОКИ, УКРАЇНСЬКІ РОБІТНИКИ (САМІ МУЩИНИ) ПРИХОДИЛИ ДО МОГО ПРИВАТНОГО ОФІСУ.

Я є специяліст від всіх особистих недуг, як прим. гемороїди і т. п. Хронічні недуги (у мущин), недуги крови, нирок, міхура і других органів. Нові або старі випадки. Не ждіть. Курація в офісі д-ра Брайна в умірковaних цінах. Я доставляю ліки. Прийдіть вперве до мене, і защадіть час, гроші і терпіня. 30 літ досьвіду. „Практика удосконалює".

ЛИШЕ МУЩИНИ. При першій візиті Др. Брайн може пояснити Вам, як можете бути вилічені в можливо найкоротшім часі, а також скаже Вам ціну.

В моїм офісі говорить ся також Вашою мовою. Моя адреса:

Dr. BRYAN, 333 E. 17 St., New York City
(близько 2-ої евенї)

Офіс вітворений: від 9-ої рано до 8-ої попол., в неділї від 9-ої до 1-ої п пол.

ХОРІ ЛЮДИ!

Чи не стратили Ви терпеливости завдяки вашій недузі.

З дня на день з року на рік віддаю лікарські услуги Українцям. Представте собі скільки хорих я уже вилічив та скільки хорим я уприємнив жите. Коли Вам жите надоїло задля пробування ріжних лікарств і коли відчуваєте, що Ваш стан здоровля стало погіршуєсь, старайтесь сейчас звернутись до

Dr. LEONARD LANDES

Він Вам цілковито даром порадить, що Вам робити, аби Ваше жите охоронити і пояснить Вам о вашій недузі. Лічу уже через 20 літ з добрим успіхом всі недуги, як: неудольність, нечистість крови, недуги жолудка, серця, легких і т. д. 115—123—

Недуги заразливі і нервові лічу за помочию електричних апаратів і „Х лучів", через які переглядаю Ваші внутренности. Не кождий лікар посідає ті апарати, длятого, що вони дуже дорогі. Не відкладайте на завтра а сейчас приходіть до знаного всім

Dr. Landes, 140 East 22nd Street (межи Lexington & 3rd Ave.), New York.

Telephone: Gramarcy 3823.

Години принять: від 10. рано до 8. вечер. В неділї від 10. рано до 1. пополудни.

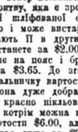
Ґідна подиву новість!

ПОЯС ДО НОШЕНЯ ГРОШИЙ

Не носіть гроший в кишенях, бо з кишені можуть Вам злодії витягнути або можете легко згубити. Чуємо подібні приключеня майже що дня. Як хочете мати безпечно сховані гроші, то носіть в **НОВО-ВИНАЙДЕНІМ ПОЯСІ,** котрий є зроблений з найліпшої мягкої і міцної шкіри, береги сильно обшиті шовком, містить в собі 4 великі кишені, кожда кишеня має сильне замкнене на комбінаційні ґузички. В тім поясі можете носити гроший кілько хочете, хотьби навіть і кілька тисяч, а ніхто Вам не витягне і ніколи не згубите. Сей пояс є сильно і красно зроблений, пасує на кождого мущину, вистане на ціле жите. В жаднім складі не дістанете сих ново-винайдених поясів, лише у нас. Погадайте лише, що за вигода мати такий пояс. Хто купить сей пояс, то буде мати велику користь і ніколи не пожалує. Ціна лише $2.50, лише через короткий час будемо продавати так дешево. Шкіра дорожіє, отже в короткім часі будемо продавали по $3.50. Памятайте, що сей пояс се є річ великої вартости для кождого мущини, а позаяк гроші в теперішних часах суть найліпшим приятелем для кождого, отже треба їх тримати в безпечнім місци. Тепер погляньте на сю прегарну голярську бритву, яка є зроблена з найліпшої англійської шліфованої сталі, голить дуже добре, гладко і може вистарчити на богато років. Продають її в других місцях по $3.00, а у нас дістанете за $2.00, однак коли пришлете замовлене на пояс і бритву, то все разом дістанете за $3.65. До згаданих річий дамо кождому запальничку вартости $1.00 цілком **ДАРОМ.** Є вона дуже добра для курців, сильно впроблена, красно нікльована, має колісце при боці на котрім можна носити ключі. Ті всї річи є вартости $6.00, але ми будемо продавали лише через короткий час лише за $3.65. Подайте лише свою точну адресу, а ми сейчас вишлемо всї ті річи. Заплатите як листонош принесе Вам до хати. Пишіть сейчас заким низька ціна. Адреса: 123ч129

PRACTICAL SALES COMPANY,
708 North May Street, Dept. 20, Chicago, Ill.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ҐАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАНЄ ВЕДЕ ДО ПРОСЬВІТИ. А ПРОСЬВІТА — СЕ СИЛА. — ПИШІТЬ ПО ЦІННИК КНИЖОК ДО ДРУКАРНІ „СВОБОДИ", 83 ҐРЕНД СТ., ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ.

ЩОТО БУДЕ, ЗИМА ІДЕ.

Чи ви вже маєте добрий светер і хочете купити правдиво вовняний светер і то за низьку ціну? Коли хочете, то купіть собі і то завчасу. Ми маємо велику скількість тих светрів, котрі є зроблені з найліпшої вовни і подвійно шитий. Є дуже теплий, лїпший як кожух. Є він міцно зроблений і ґарантований. Се є найновійша мода светрів. Має гарний вигляд і гарно кождому пасує, чи молодим чи старшим, а кождому подобаєть ся. Маємо їх в кількох кольорах, кождому до вподоби, який хто собі бажає.

№ 1. Кольор синий, з ковніром і з двома кишенями, подвійний, з доброї вовни, так, що ніколи не стратить своєї краски і є ґарантований на 10 літ. Ціна $3.95

№ 2. Кольор Сиво-ясний, також дуже гарний, ще з гарнійшої вовни і ґарантований на 15 літ. Ціна $4.95

№ 3. Темняво синий, дуже гарний шейп, з ковніром або без, дуже гарний вигляд і ґарантований на 15 літ. Ціна $4.78

№ 4. Кольор мішаний з ріжних ниток вовняних і що найгарнійший, має дуже чудовий вигляд, щось надзвичайного для кавалерів-шпортів, з великим гарним ковніром. Ціна $6.75

Наколи хочете мати добрий светер, так не відтягайте, бо пізнійше будуть о два рази дорожші. Посідаємо ті светри від найменьшої особи до найбільшої, почавши від № 24 до №34, се є для малих школярів, від 10 літ до 17 літ, для старших посідаємо слідуючі величини: від № 34 до № 48. Сей остатний є на дуже грубого і величавого хлопа. При замовленю подайте, який кольор хочете і який нумер, а ми вам доберемо до вашої подоби. Зашліть $1.00 задатку, а решту заплатите тоді, як отримаєте светер в дома. Пишіть сейчас на адресу: 124св—

AMERICAN SALES COMPANY,
1926 W. HURON STREET, : : : : : CHICAGO, ILL.

ФІЛЯДЕЛЬФІЙСЬКИЙ СПЕЦІЯЛІСТ ДЛЯ МУЩИН І ЖЕНЩИН.

Доктор Васерман,

ЯКИЙ ЛІЧИТЬ УСПІШНО ХОРОБИ ЖОЛУДКА, ЛЕГКИХ, СЕРЦЯ, УТРОБИ І НЕРОК, РЕВМАТИЗМ І ВСЇ НЕДУГИ КРОВИ І СКІРНІ ВИЛІЧИТЬ В ЯК НАЙКОРОТШІМ ЧАСІ ТАК, ЩО НЕ ПОТРЕБУЄТЕ ПЕРЕРИВАТИ СВОЄЇ РОБОТИ.

Його офіс має нову машинерію до баданя і лїченя недуги. Він також уживає X-RAY машини яка є необхідна для лікаря. Перша візита є у него за дармо тому, щоби переконати ся чи можна вилічити чи ні, позаяк невилічимої недуги він не бересь лічити. 106—

Doctor WASSERMAN, 1335 ARCH STREET, PHILADELPHIA, PA.

Офісові години від 9. рано до 8. вечер. В неділї від 10. рано до 2. пол. Голосіть ся особисто, бо почтою не лічу. Можете говорити по українськи.

ЛІКАР з поверх 37-літною практикою.

ДЛЯ ТИХ, ЩО ПОТРЕБУЮТЬ ЛІКАРСЬКОЇ ПОМОЧИ.

Много а много людий терпить і боліє від всіляких недуг і не находить помочи. Дармо витрачуючи свої гроші на всілякі средства і ліки задля незнаня анґлійської мови. І чому Проф. Овен, М. Д. привернув тисячі людий до доброго здоровля? Бо він через довгі літа своєї лікарської практики студіював кожду недугу так довго, аж пізнав усі причини і помічні ліки. — Коли Ви терпите на якубудь недугу, і коли Вас лічено однак без успіху, не ждіть довше — приходіть і жадайте поради, а се не коштує Вас нічого. Тоді Проф. Овен, М. Д. скаже Вам, чи є яка поміч на відзискане Вашого здоровля і животности. Кромі многих ріжнородних недуг Др. Овен лічить пропуклину без операції і різаня.

Тому не зволікайте, але прийдіть сейчас або опишіть в подробицях Ваші терпіня і недомаганя у Вашій рідній мові на отсю адресу: 116—

PROF. OWEN, 221 E. 17th STREET, Dept. 12., NEW YORK, N. Y.

Години офісові: Щодня від 10-ої до 5-ої. В неділї від 10-ої до 1-ої. У вівторки і пятниці аж до 8-ої годин вечер.